

opgave 34 :

**ATTILA DE HUN
en de GROTE VOLKSVERHUIZINGEN**

woensdag 3 december 2003

HUNNEN

ruw volk
bijzonder goede ruiters
leven op de rug van hun paard
houden van zwerven en roven
scheren zich niet, maar rukken de haren uit
vrouwen en kinderen verblijven in tentenkampen

Leefden in de steppen en vlakten van Centraal-Azië
bedreigden het Chinese Keizerrijk, daarom werd de MUUR gebouwd, om hen weg te houden.
Trekken naar het westen, naar Europa

onder leiding van ROEA :
Bedreigen het Oost-Romeinse Rijk, hoofdstad CONSTANTINOPEL
Keizer Theodosius is bereid schatting te betalen.
Roea sterft in 434

Wordt opgevolgd door 2 broers, neven van Roea
Attila vermoordt zijn broer, wordt alleen koning van de Hunnen
Eist van Constantinopel DUBBELE SCHATTING
Theodosius weigert.
Attila valt het Oost-Romeinse Rijk binnen en sluit verdrag met de keizer : DRIEVOUDIGE
BELASTING
Theodosius sterft : MARCIANUS volgt op
weigert de belasting te betalen aan de Hunnen en brengt groot leger op de been.

Attila laat het Oost-Romeinse Rijk voor wat het is en gaat naar het westen.
De volkeren die daar wonen slaan op de vlucht, en komen het Romeinse Rijk binnen.
Zelfs de Romeinse keizer wordt nu een vreemdeling (Theodorik, Ostrogoot)
Vele Germanen en andere komen in het leger van de Hunnen

451 : de Hunnen komen bij de Rijn
KEULEN wordt ingenomen
verhaal van URSULA en haar 11 metgezellinnen en de 11.000 maagdekens

Hunnent rekken door Frankrijk
Naar METZ : wordt vernietigd
Naar REIMS : vernietigd
naar PARIJS : verhaal van SAINTE GENEVIÈVE
vrouwen en kinderen moeten bidden in de kerken
mannen moeten de stadspoorten en de bruggen verdedigen
Als de poorten dreigen te vallen (stormrammen) komt net AETIUS opdagen

De Hunnen weg.
Naar TROYES, (Bourgondië)
slag tegen AETIUS, de laatste Romeinse veldheer
Attila verslagen, maar kan toch ontkomen, omdat AETIUS hem vrije aftocht geeft (
Aetius vreest de Wisigoten even er als de Hunnen)
naar PANNONIË, (nu Hongarije)

Attila valt een jaar later (452) Italië binnen en wil ook Rome plunderen
paus LEO I gaat hem tegemoet
ontmoeting in Mantua
verschijning van apostelen Petrus en Paulus
Leo I belooft een jaarlijkse belasting
Attila verneemt ook dat de Oost-Romeinse keizer Marcianus in aantocht is met een
leger.
Verkiest de belasting.
Vestigt zich in Hongarije
Heeft een rijk dat een groot deel van Europa omvat.

Attila huwt met ILDICO = KRIEMHILD zie verhaal van SIEGFRIED en de NIBELUNGEN
sterft tijdens de huwelijksnacht.
Is dronken
bloedt uit zijn neus
ligt op zijn rug, bloed loopt in zijn keel en stikt.

Attila heeft talloze zonen, bij verschillende vrouwen. Het is onmogelijk om het Hunnenrijk
aan één van hen door te geven. Het valt uiteen en verdwijnt, opgeslokt door andere volkeren.

Attila zei :

“WAAR MIJN PAARD DE VOETEN ZET, ZAL NOOIT NOG GRAS GROEIEN”

De Romeinen dachten dat met Attila een voorspelling over de ondergang van de wereld in
vervulling zou gaan (Johannes' Apocalyps'). Ze noemden hem :

DE GESEL GODS

Door de Hunnen kwamen vele volkeren in beweging en verspreidden zich over heel west-
Europa. De VANDALEN trokken het verst : door Spanje naar Afrika en zo naar Italië waar ze
Rome plunderden.

Het woord vandaal, vandalisme is van hen afgeleid, maar pas in de zeventiende eeuw.

De naam ANDALUSIË komt van EL ANDALUZ : het land van de Wandalen

dictee ATTILA

Attila was in de vijfde eeuw koning van het volk der Hunnen, een woest ruitersvolk dat in Azië het Chinese Keizerrijk had bedreigd. Hij trok al plunderend en rovend naar Europa. De keizer van Constantinopel betaalde hem zware belastingen. Attila trok naar Parijs, maar de heilige Genoveva beschermde de stad. Attila werd verslagen bij de stad Troyes in Frankrijk door de Romeinse veldheer : AETIUS. Een jaar later trok hij naar Rome, maar de paus kon beletten dat hij Rome innam en plunderde.

Attila vestigde zich in Hongarije en huwde met Kriemhilde, die we kennen uit het verhaal van de Nibelungen.

Het volk van de Vandalen vluchtte voor de Hunnen, maar veroverde Spanje, Noord-Afrika en plunderde Rome. De Vandalen gaven hun naam aan de Spaanse provincie Andalusië.

De Romeinen noemden Attila : DE GESEL GODS.

Attila zelf zei : ““WAAR MIJN PAARD DE VOETEN ZET, ZAL NOOIT NOG GRAS GROEIEN”

Attila, ook bekend onder de Middel-Hoog-Duitse naam Etzel (gest. 453), koning van de Hunnen, bijgenaamd 'de gesel Gods', volgde ca. 434 zijn oom Roëa op, die de eenmaking van de Hunse volksstammen had verwezenlijkt.

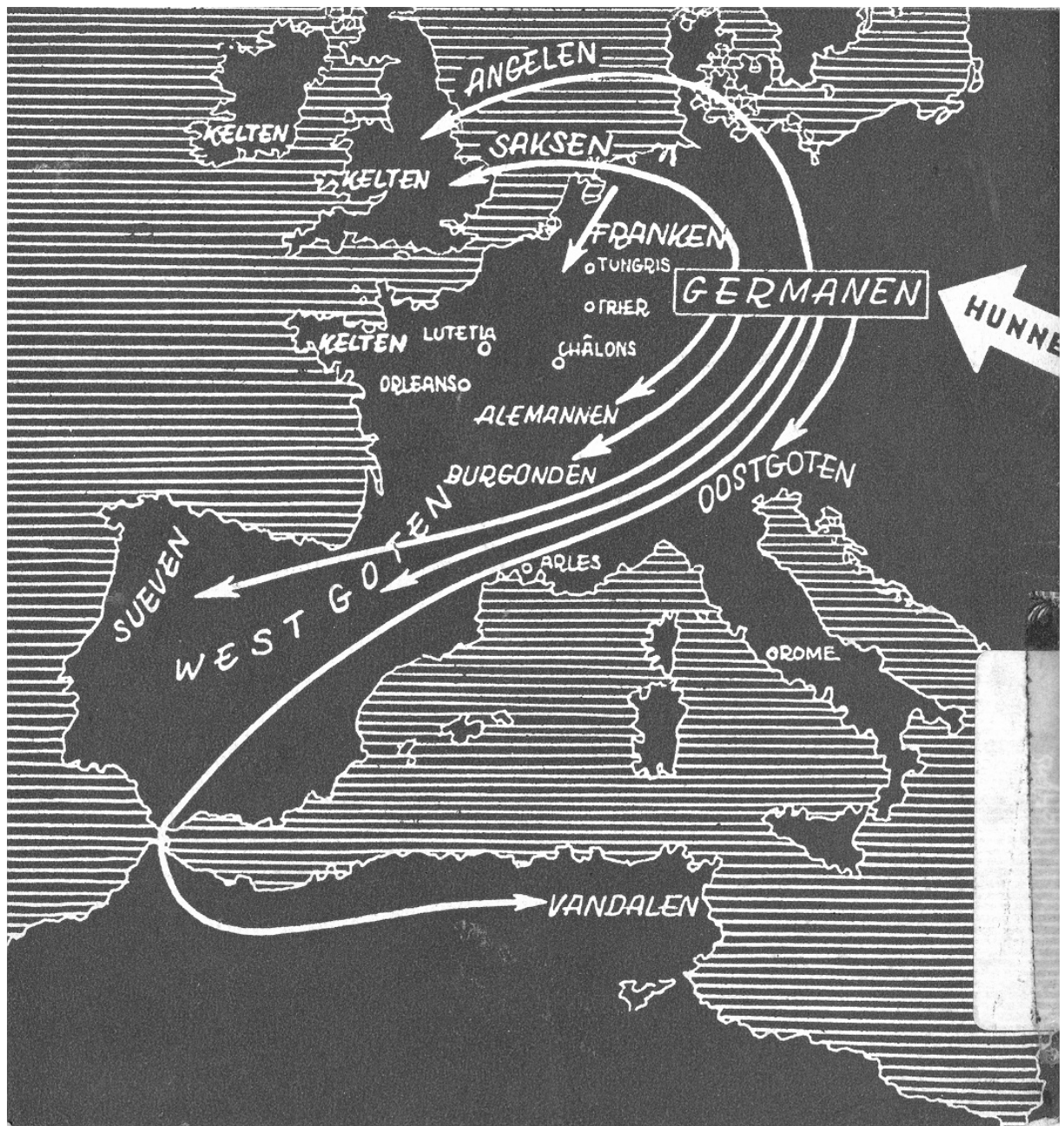
Hij begon zijn loopbaan met van Theodosius II, keizer van de oostelijke rijkshelft van het Romeinse Rijk, een verdubbeling te eisen van de schatting welke Roëa in 430 had afgedwongen. De weigering van de keizer beantwoordde Attila met een inval in het rijk. Theodosius II was verplicht een verdrag te sluiten waardoor de schatting verdriedubbeld werd (443). Toen de opvolger van Theodosius II, Marcianus, de betaling van de schatting weigerde, wendde Attila de blik naar de westelijke rijkshelft.

Hij trok in 451 over de Rijn, gevolgd door talrijke onderworpen volksgroepen. Rond deze tocht werden later veel legenden geweven: als zeker schijnt te mogen worden aangenomen dat Metz werd verwoest en Orléans belegerd. Deze laatste stad bood heldhaftige tegenstand onder bisschop Anianus, tot het verenigd leger van Theodorik I, koning van de Visigoten, en van de Romeinse generaal Aetius opdaagde. Attila verschanste zich in de buurt van Troyes, waar een beroemde veldslag geleverd werd (in de geschiedenis ten onrechte veelal 'slag op de Catalaunische Velden' genoemd). De koning van de Visigoten sneuvelde, maar Attila trok zich terug naar de Donauvallei en naar Pannonië (Hongarije), waar zijn hoofdstad lag. Van hieruit ondernam hij reeds het volgende jaar (452) een tocht naar Italië. Naar Rome durfde Attila echter niet te gaan, daar zijn leger uitgeput was en Marcianus hem vanuit het Oosten bedreigde. Attila aanvaardde onderhandelingen, die o.m. gevoerd werden door paus Leo I. In juli 452 werd te Mantua vrede gesloten, waarbij Attila zich verbond Italië te verlaten tegen ontvangst van een jaarlijkse schatting. Na deze veldtocht in Pannonië teruggekeerd, huwde hij een Germaans meisje, Ildico (de Kriemhild uit het Nibelungenlied). Tijdens de huwelijksnacht stierf hij.

Attila's rijk werd begrensd door de Donau in het zuiden, het Tatra-gebergte in het noorden, de Don in het oosten en de Alpen in het westen. De koning liet een menigte zoons na, zodat de opvolgingsregeling onmogelijk was. Mede als gevolg hiervan spatte het rijk na Attila's dood uit elkaar.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

Sainte Geneviève

Attila, le terrible roi des Huns, menace la ville avec ses troupes.

Les Parisiens tremblent de peur.

Ils veulent quitter la ville et se cacher dans les forêts.

**Mais une jeune fille chrétienne, Geneviève, leur dit :
“Non, gens de Paris, restez ici !**

Courage !

Résistez à cette terrible meute !

Ne quittez pas la ville !

Vous, les hommes, allez à sa rencontre sur le pont et dans les marais.

Nous, les femmes, nous allons avec nos enfants dans les églises pour prier Dieu !”

Ce qui est dit est fait.

Lorsqu’Attila apprend que les Parisiens sont prêts à défendre leur ville, il ne risque pas une bataille et se dirige ailleurs.

Geneviève, par son courage, a sauvé Paris.

**Les Parisiens reconnaissants appellent Geneviève la
PATRONNE DE PARIS.**

De echte naam van Clovis is CHLODOVECH

leefde van 466 tot 511

was hoofdmans (koning) van een volksstam van de FRANKEN

nakomeling van MEROVEUS vandaar ook de dynastie van de MEROVINGEN

volgens de legende **stamde Meroveus af van een ZEESLANG**, een goddelijk wezen.

De Franken leefden in wat nu Nederland, België en Noord-Frankrijk heet (DE SALISCHE FRANKEN). Ook woonden er Franken in de omgeving van Aken, Keulen en Trier de RIPUARISCHE FRANKEN).

De hoofdstad was DOORNIK (nu in Henegouwen), in het Frans TOURNAI aan de Schelde.
Zoon van Frankische koning CHILDERIK

Breidt zijn gebied uit :

slag tegen SYAGRIVS, de *laatste Romeinse veldheer* bij SOISSONS in 486
verhaal van de VAAS VAN SOISSONS.

Frankische soldaat had de vaas buitgemaakt in een kerk

De buit wordt opgestapeld

een bode van de bisschop komt smeken om de vaas terug te mogen hebben

Clovis belooft de vaas terug op voorwaarde dat zijn krijgers (soldaten) ermee akkoord gaan

Clovis vraagt de vaas als extra deel voor hem van de buit

1 krijger stapt naar voren en beschadigt met zijn bijl de vaas. Clovis had volgens hem tevreden moeten zijn met zijn deel van de buit, en niet méér. Dat was het Frankische gebruik.

De bode krijgt de beschadigde vaas mee voor de bisschop
een jaar later : inspectie van zijn manschappen.

Clovis staat voor de soldaat die de vaas beschadigde

Clovis grijpt de bijl van de soldaat en gooit die op de grond.

De soldaat bukt zich om de bijl op te rapen.

Clovis slaat hem de hersenen in met zijn eigen strijdbijl.

Huwt met CHLOTILDIS, een katholieke prinses uit Bourgondië (492)

Strijd tegen de Alamannen. Gewonnen door Chlodovech (Clovis) in ZULPICH (dat toen TOLBIAC heette) bij Keulen.

Legende : Zou in de strijd geroepen hebben : “God van Chlotildis, sta me bij !”

Laat zich **dopen in REIMS, in 496**, 498 of 499 of 506 (datum is in dit verhaal niet zo belangrijk). Het gebeurde wel op **KERSTDAG** (nu ongeveer 1500 jaar geleden, of ongeveer 50 generaties geleden).

In Frankrijk werd de doop van Clovis in 1996 plechtig gevierd, zelfs de paus (Johannes-Paulus XXXIII) kwam naar de viering in Reims.

Met hem laten al zijn edelen en 3000 soldaten zich dopen.

In 511 sterft hij, nadat hij een rijk had veroverd dat tot aan de Pyreneeën reikt.

Hij wordt opgevolgd door zijn zonen (rijk verdeeld, naar Frankische gewoonte), die later toch weer het rijk eenmaken onder de MEROVINGISCHE koningen. Men noemt hen ook de VADSIGE KONINGEN

De bekendste vadsige koning heet :

DAGOBERT.

Een raadgever van Dagobert is **SINT ELOOI (ELIGIUS)**

was een goudsmid, die hoog in achting stond bij de koning, na het maken van een troon.

Hij mocht de munten van de koning maken. (muntslager)

legende van Sint Elooi :

als hij een paard moest beslaan, dan nam hij gewoon het been van het paard eraf, besloeg het, en plaatste het terug.

de vadsige koningen laten het land besturen door hun HOFMEIERS (opzichter van de hofhouding)

CLOVIS maakte van **PARIJS** zijn hoofdstad. Zo is Parijs de hoofdstad geworden van Frankrijk.

Frankrijk heeft zijn naam te danken aan **Frankenrijk**.

De Franse taal is een vermenging van de taal van de Franken met het Latijn.

Het Nederlands is een Frankische taal (West-Nederfrankisch)

De naam CHLODOVECH is veranderd in **LODEWIJK**, in het Frans : **LOUIS**, in het Duits **LUDWIG**. Daarvan komen namen als : **Lode, Ludo**

De Franken leefden volgens de SALISCHE WETTEN, die sterk verschilden van de Romeinse wetten. Zie uittreksel op volgend blad.

UITTREKSEL uit DE SALISCHE WET

Als iemand een afgerichte hond steelt of doodt : *boete 15 solidi.*

Als iemand een herdershond steelt of doodt : *boete 3 solidi.*

Als iemand een tamme valk steelt : *boete 45 solidi.*

Als iemand een gans steelt : *boete 3 solidi.*

Als iemand een lijfeigene, een paard of een merrie steelt : *boete 30 solidi.*

Als iemand een knecht, een smid, een goudsmid, een zwijnenhoeder, een wijngaardenier of een stalmeester steelt of doodt : *boete 30 solidi.*

Als iemand een ander op het hoofd slaat, zodat de hersenen te voorschijn komen, en dat drie beenderen van de schedel breken : *boete 30 solidi.*

Als men iemand kruiden te drinken geeft met het doel hem te doen sterven: *boete 200 solidi.*

Als iemand een kind dat nog geen zes jaar is, doodt : *boete 600 solidi.*

Als iemand een ander een hand of voet afhakt, hem een oog uitslaat of hem zijn neus afsnijdt : *boete 100 solidi.*

Geen enkel eigendom mag in erfenis gegeven worden aan een vrouw; elk stuk grond behoort aan de mannelijke erfgenaam.

LE BON ROI DAGOBERT

Le bon roi Dagobert a mis sa culotte à l'envers.

Le grand Saint Eloi lui dit : Ô mon Roi, Votre Majesté est mal culottée.

C'est vrai, lui dit le roi, je vais la remettre à l'endroit.

Le bon roi Dagobert chassait dans la plaine d'Anvers.

Le grand Saint Eloi lui dit : Ô mon Roi, Votre Majesté est essoufflée.

C'est vrai, lui dit le roi, un lapin courait après moi.

Le bon roi Dagobert avait un grand sabre de fer.

Le grand Saint Eloi lui dit : Ô mon Roi, Votre Majesté pourrait se blesser.

C'est vrai, lui dit le roi, qu'on me donne un sabre de bois.

Le bon roi Dagobert faisait des vers tout de travers.

Le grand Saint Eloi lui dit : Ô mon Roi, laissez aux oisons faire des chansons.

C'est vrai lui dit le roi, C'est toi qui les feras pour moi.

Opdracht 35

Dictee CLOVIS (CHLODOVECH)

Clovis leefde van 466 tot 511.

Koning van de Franken uit het huis van de MEROVINGEN.

Verslaat het laatste Romeins leger in Soissons.

Gehuwd met de christelijke CHLOTILDIS.

Gedoopt in 496 in Reims.

Maakt van Parijs zijn hoofdstad.

Zijn opvolgers noemt men de VADSIGE KONINGEN.

De naam Chlodovech veranderde in LODEWIJK, LOUIS en LUDWIG.

Daarvan komen de namen LODE en LUDO.

Het Frankenrijk heet nu FRANKRIJK.

Het Nederlands is een Frankische taal.

opstel : DE VAAS VAN SOISSONS

Chlodovech, gewoonlijk, naar Frans voorbeeld, maar minder juist, Clovis genoemd, soms ook naar het Duits Chlodwig, naam van een viertal Frankische koningen uit het huis der Merovingen. Van Chlodovech is de latere naam Lodewijk afgeleid. Zie ook Frankische Rijk.

Doop van Chlodovech I Rond 498 liet Chlodovech I zich door bisschop Remigus van Reims dopen. Door zijn overstap naar het christendom verzekerde hij zich niet alleen van de steun van de Kerk, maar ook van die van zijn onderdanen, die zich grotendeels tot het christendom hadden bekeerd. Op deze manier schiep hij de voorwaarde voor de hegemonie van het Frankenrijk in het christelijke Europa. Miniatuur uit de *Grandes Chroniques de France* (14de eeuw, Bibliothèque Municipale, Castres). Gianni Dagli Orti/Corbis

CHLODOVECH I

(466–511), koning der Franken, volgde ca. 481 zijn vader Childerik op als gouwkonink der Salische Franken. Vanuit Doornik drong hij door naar het bekken van Parijs, dankzij de zege die hij in 486 te Soissons behaalde op Syagrius, de laatste Romeinse veldheer in Gallië. Hij koos Reims als residentie en vergrootte tot ca. 493 zijn gebied door de onderwerping van alle Salische volken. Om deze machtsuitbreiding te bestendigen trad hij toe tot een verbond dat de Ostrogotische koning Theodorik de Grote tot stand had gebracht tussen de verschillende in het westelijk deel van het Romeinse Rijk gevestigde Germaanse koninkrijken. Hierdoor beschermde Chlodovech de zuidgrens van zijn rijk tegenover twee Ariaanse rijken, dat van de Visigoten, gevestigd in Zuidwest-Gallië, en dat van de Bourgondiërs, die zich in de streek van Saône en Rhône hadden gevestigd, zodat hij al zijn krachten kon aanwenden tegen de bedreiging van de Alamannen in het oosten. In het kader van de toenaderingspolitiek t.o.v. de Germaanse rijken in Midden- en Zuid-Gallië huwde Chlodovech in 492 of 493 de katholieke nicht van de Bourgondische koning Gundobald, Chlotilde. In 496 of 497 versloeg hij de Alamannen te Zülpich bij Keulen. Met deze gebeurtenis brengt een overlevering de bekering van Chlodovech tot het christendom in verband. Zeer waarschijnlijk op kerstdag 498 (of 499) liet hij zich te Reims dopen, wat hem de sympathie van de bisschoppen en de Gallo-Romeinse bevolking van Zuid-Gallië verzekerde, toen hij eraan dacht de Loire te overschrijden om het Ariaanse rijk van de Visigoten te veroveren, nu de bedreiging uit het oosten was opgeheven. Ondanks de bemiddelingspogingen van Theodorik rukte Chlodovech in de lente van 507 op, versloeg de Visigotische koning Alarik II, en bereikte Bordeaux. Onder de indruk van deze overwinning sloten de Bourgondiërs zich thans bij de Franken aan. De Visigotische hoofdstad Toulouse werd door de Franken ingenomen (508). Chlodovech trok naar het noorden terug en verlegde zijn hoofdstad van Reims naar Parijs, dat thans het centrum was van een uitgestrekt gebied dat Chlodovech als zijn persoonlijk bezit beschouwde. Met de onderwerping van de Oost-Franken aan de middenloop van Maas en Rijn (509) beëindigde hij zijn roemrijke regering. Na zijn vroegtijdige dood (511) werd het rijk als een erfdeel onder zijn zonen verdeeld.

De bekering van Chlodovech tot het christendom is een van de belangrijkste feiten uit de algemene geschiedenis van de middeleeuwen. Hierdoor overbrugde hij de tegenstelling tussen

de heidense Franken en de christelijke Gallo-Romeinen en verzekerde hij de toekomst en het behoud van zijn veroveringen.

CHLODOVECH II

(635–657), koning van Bourgondië en Neustrië, werd, als zoon van Dagobert I, na de dood van zijn vader (639) in beide rijken erkend, terwijl zijn moeder, Nanthild, tot 642 het regentschap waarnam.

CHLODOVECH (III),

koning der Franken, misschien de zoon van Chlotarius III, werd bij de dood van zijn oom Childerik II, broer van Chlotarius III, in 676 door Ebroïn en de Austrasische groten op de troon geplaatst. Onmiddellijk daarna werd hij echter in de steek gelaten ten gunste van zijn tegenkandidaat Theodorik III, broer van Childerik II.

CHLODOVECH III

(gest. 694), koning der Franken, zoon van Theodorik III, volgde zijn vader op in 690. Tijdens zijn regering werd de macht in feite uitgeoefend door de hofmeier Pippijn II, aan wie hij het koningschap had te danken.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

trude de son pueple par la main. mesure l'autre
fem. archeuesque de rams.

Encarta Encyclopedie Winkler Prins, Gianni Dagli Orti/Corbis

MEKKA in de Arabische Woestijn

op de karavaanroute van Israël naar Jemen (per karavaan soms honderden tot enkele duizenden kamelen en mensen)

bedoeïenen : rondtrekkende stammen, met veel onderlinge twisten omtrent vee en vooral waterbronnen.

Mekka was een heilige plaats : daar was ooit een METEORSTEEN uit de hemel neergedaald : een teken van god : de steen was door de engel GABRIEL aan ABRAHAM gegeven.

LEVEN VAN MOHAMMED

In Makka leefde Abd al-Moet-talib.

Hij krijgt van de god HOEBAL, de opdracht zijn zoon Abdallah te offeren

Orakel van een ziener verhindert dat en in de plaats worden 100 kamelen geofferd.

Zieneres verkondigde dat Abdallah voorbestemd was voor grootsere daden (hij moest namelijk de vader worden van Mohammed, de laatste profeet)

vader heette **ABDALLAH**

moeder heette **AMINA**

Tijdens de zwangerschap straalde er een groot licht uit Amina, zodat ze de burchten van Boesra in Syrië kon zien.

Zij hoorde een stem die zei : “Jij bent zwanger van de heer van dit volk; als hij geboren is, zeg dan : laat de Ene hem behoeden voor het kwaad van elk die hem benijdt. En noem hem Mohammed.”

Nog tijdens de zwangerschap stierf Abdallah, de vader van Mohammed

Mohammed werd geboren op maandag 12 rabie’ al-awwal, omstreeks het jaar 570 van de christelijke tijdrekening.

Bij de geboorte van Mohammed waren er wondertekens te zien :

In Jathrib (Medina) riep een jood boven op het fort : “Vannacht is de ster opgegaan waaronder Ahmad is geboren”

Mohammed werd gevoed door een voedster van buiten Mekka, omdat het water in Mekka zeer ongezond was en dikwijls zorgde voor epidemieën.

Toen Mohammed 2 jaar oud was, werd hij teruggebracht naar zijn moeder in Mekka. De voedster vertelt over het wonder dat haar schapen steeds genoeg te eten hadden, terwijl de andere kuddes niets te eten vonden. En de herders dus ook geen melk hadden van hun schapen, terwijl zij overvloed hadden.

Enkele maanden later maakte Mohammed het “splijten van de buik” mee. Twee mannen in het wit (engelen), hadden hem op de grond gelegd en de buik opengesneden. Ze woelden erin met hun handen en haalden alle onreinheid eruit. Zij wassen zijn buik met sneeuw en splijtten toen ook zijn hart en deden daarmee hetzelfde.” Zo was hij voorbestemd om profeet te worden.

Toen Mohammed 6 jaar oud was stierf zijn moeder Amina.

Toen Mohammed 8 jaar oud was stierf zijn grootvader Abd al-Moettalib

Mohammed komt dan in het huis van zijn oom : **ABOE TALIB**, die met handelskaravanen meereisde. Op een keer klampt Mohammed hem aan en wil meegaan. De oom geeft toe en als zij voorbij een grot komen dicht bij de stad Boesra in Syrië wacht daar een kluizenaar op hen, met een uitgebreide maaltijd. Al de vorige keren had de kluizenaar zich zelfs niet laten zien als de karavaan passeerde. Dit keer wel, omdat hij, zo beweerde de kluizenaar, had gezien dat een groot Profeet zich temidden van de karavaan bevond. Hij had die herkend omdat er boven hem een wolk meereisde die hem alleen koele schaduw gaf. En zie toen Mohammed afsteeg en onder de boom ging zitten bij de grot van de kluizenaar, toen bogen de takken van de boom naar beneden, en een wolk breidde zich uit boven de kruin van de boom zodat hij ook daar in de schaduw zat.

Als Mohammed 25 jaar oud is huwt hij CHADIEDJA, weduwe, en eigenares van de karavaan, voor wie hij werkt. Chadiedja is dan 40 jaar oud (15 jaar ouder dan Mohammed)

Ze krijgen verschillende kinderen, maar alleen vier dochters blijven in leven.

Nu en dan trekt Mohammed zich terug in de grotten in de omgeving van Mekka, zoals vele anderen in zijn tijd.

Als hij 40 jaar is ziet hij een verschijning van de profeet DJIHIL of GIBRIEL (Gabriël) die hem zegt :

LEES VOOR IN DE NAAM VAN JE HEER

DIE HEEFT GESCHAPEN,

GESCHAPEN HEEFT HIJ DE MENS UIT EEN BLOEDKLONTER. (Koran 96, 1-2)

Mohammed antwoordt dat hij niet kan lezen.

Daarop moet hij de woorden van GIBRIEL herhalen en van buiten leren.

Eerst is Mohammed ontmoedigd door deze verschijning, maar zijn vrouw Chadiedja steunt hem en geeft hem vertrouwen.

Zij is de eerste die zich bekeert tot de ISLAM.

Aanvankelijk heeft hij alleen volgelingen in de eigen familie, en bij de armen van Mekka.

Maar na de dood van de stamoudste ziet hij in dat hij in Mekka niet zal kunnen doorbreken met zijn nieuwe godsdienst. Allen zijn hem vijandig gezind.

In Yatrib is er strijd tussen enkele stammen, en er zijn wél volgelingen van hem. Zij roepen hem als scheidsrechter op.

Gezien zijn hopeloze situatie in Mekka gaat hij erop in en vertrekt naar YATRIB (Medina = Stad van de Profeet), achtervolgd door zijn vijanden uit Mekka, die echter zonder gevolg terugkeren naar Mekka. Yatrib is een oase met dadelpalmen, 200 km noordelijk van Mekka.

In Yatrib was er landbouw en deze stad was dus niet zo afhankelijk van de karavanen die vanuit Mekka gestuurd werden. Bovendien woonden er ook verschillende joodse families.

Deze vlucht van Mohammed uit Mekka heet : **HIDJRA** (622 nC) (in een andere tekst staat HEDIRA)

Hij stuurt zijn volgelingen alvast vooruit naar Yatrib.

Zelf verlaat hij, samen met zijn beste vriend **ABOE BAKR** Mekka midden in de nacht in zuidelijke richting om zijn achtervolgers te misleiden.

Ze brengen de volgende nacht door in een grot. Een spin weeft haar web voor de grot en als de soldaten van Mekka er langs komen, laten ze grot ongemoeid, omdat het spinnenweb nog niet verstoord werd. (Dit verhaal wordt ook verteld over Jezus op de vlucht naar Egypte).

In Medina wordt hij zowel godsdienstig als politiek als militair leider, en vervult die taak met succes.

Hij trouwt er met AISJA, dochter van Aboe Bakr. Zij wordt zijn favoriete vrouw. Volgens de KORAN mogen mannen slechts vier vrouwen huwen, maar Mohammed heeft er meer getrouwd, en had nog bijvrouwen.

Hoe ziet Mohammed er uit ?

Stevige robuste man, niet bijzonder groot
altijd een beetje triest glimlachend
gebronsde huid
lang gebekt haar
roodharige baard (met henna gekleurd)
breed voorhoofd, hoog gewelfd
hakige neus
spreekt snel
zachtaardig en vriendelijk

In 627 : belegering van Medina door Mekka. Maar door het graven van een gracht kan de aanval afgeslagen worden (nu bekend als de SLAG VAN DE GRACHT)

Tot dan toe moesten de volgelingen van Mohammed hun gebeden zeggen met het gezicht naar JERUZALEM gekeerd. Maar dan geraakt hij in conflict met de joden (die hij eerst als bondgenoten zag) . Vanaf nu moeten ze zich naar MEKKA wenden.

Hij roept zijn volgelingen op tot een verplichte bedevaart naar Mekka, naar de KA'ABA.

Veldslagen met troepen uit Mekka worden in 629 bezegeld met een vrede.

In 629 trekken de moslims op bedevaart naar Mekka. Ze zijn met 1500 man en nemen de stad in.

De verovering vindt plaats zonder bloedvergieten.

De stad wordt niet geplunderd.

Slechts de belangrijkste tegenstanders worden terechtgesteld.

In 630 vernielt hij de fagodsbeelden die zich in de heilige kamer van de Ka'aba bevinden.

Op 8 juni 632, op het middaguur, sterft Mohammed in Medina, zijn lievelingsvrouw AISJA is bij hem.

Zijn volgelingen geloven niet dat hij dood is.

Aboe Bakr treedt naar voren en spreekt de menigte toe :

O MENSEN, INDIEN IEMAND MOHAMMED AANBIDT, WEET, MOHAMMED IS GESTORVEN;

MAAR INDIEN IEMAND GOD AANBIDT, WEET GOD IS LEVEND EN STERFT NIMMER.

Aboe Bakr wordt aangesteld als zijn opvolger : in het Arabisch : Khalifa = KALIEF

Na de dood van Mohammed wordt de openbaring schriftelijk vastgelegd. Dat is de KORAN (= lezing)

Geloof = IMAN

Het belangrijkste van de Islam staat in de ‘opening’ van de KORAN :

***LOF ZIJ GOD, DE HAAR VAN DE WERELDBEWONERS,
DE ERBARMER, DE BARMHARTIGE,
DE HEERSER OP DE OORDEELSDAG.
U DIENEN WIJ EN U VRAGEN WIJ OM HULP,
LEID ONS OP DE JUISTE WEG, DE WEG VAN HEN AAN WIE U GENADE
GESCHONKEN HEBT,
OP WIE GEEN TOORN RUST EN DIE NIET DWALEN.***
(Koran Fatiha)

DE ZEVEN ZUILEN VAN DE ISLAM

DE SJAHAADA (geloofsbelijdenis)

“Er is geen God dan God en Mohammed is zijn gezant”

“La ilaha ila llah; Moehammadoen rasoel allah”

SALAT

vijf dagelijkse gebeden : verhaal van Mohammed die met Engel Gabriël bij God komt.

God draagt Mohammed op om 50 x per dag het gebed te zeggen.

Als hij terugkeert ontmoet hij zijn vriend Moesa.

Moesa zegt : Hoeveel salats zijn je opgelegd ?

50 salats per dag

De salat is een zware last, keer terug en vraag de Heer om je volk verlichting te schenken.

Mohammed deed het en God nam er 10 weg

zo ging het door tot er nog maar 5 salats overbleven.

Toen wilde Mohammed niet meer terug gaan om nog minder te vragen.

En Mohammed zei : ieder die deze 5 salats verricht in geloof en vertrouwen op de (hemelse) beloning, die zullen er 50 geteld worden.

Hoe de salat uitvoeren ?

Eerst in de richting van Mekka (Kaäba) neerknielen

dan het uitspreken van het ALLAHOE AKBAR (God is groot) (eerste soera van de koran)

dan een aantal buigingen, teraardewerpingen en knielingen

dan uitspreken van de geloofsbelijdenis (sjahada) en heilbeden

Op **VRIJDAG** (cfr zondag voor de christenen en sjabbat voor de joden) gaan de meeste moslims samen in de moskee de **middagsalat** uitvoeren. Daar hoeydt de imam ook een preek.

wanneer wordt de salat gehouden ?

Zonsopgang

middag

einde van de middag

zonsondergang

late avond

DE ZAKAT

Aalmoezen geven is een plicht
10 % van de oogst
2.5 % van het inkomen
worden gebruikt voor hulp aan de armen.
Liefdadige doeleinden

DE SAWM

vasten in de maand RAMADAN
van zonsopgang tot zonsondergang
niets eten, niets drinken, niet roken (er mag niets over de lippen gaan)
eindigt met het ID AL-FITR (suikerfeest) = Id al-Saghir (kleine feest) in contrast met Id al-Kabir (het grote feest = offerfeest)

DE HADJ (bedevaart naar Mekka)

Deze plechtige bedevaart vindt elk jaar plaats van de 8de tot de 13de van de maand dhoe 'l-hidjdja, de laatste van het islamitische jaar.

Aankomst in Mekka

religieuze reiniging, knippen van haar en nagels, verwijdt sieraden,
aantrekken van het speciale bedevaartskleed = twee witte doeken, ongenaaid. Wikkelt een
doek om zijn onderlijf, en één doek om zijn bovenlijf
de eerste dag : 7 x om de Ka'aba lopen (tegen de wijzers van de klok) vrij snel
de zevenmalige loop tussen SAFA en MARWA (twee heuvels verbonden met een arcade).
Herinnering aan Abraham die daar afscheid nam van zijn vrouw HAGAR en zijn zoon
ISMAEL. Hagar rende radeloos heen en weer om water te vinden.

gaan naar Mina, buiten Mekka, nacht in meditatie doorbrengen

9^e dag op de vlakte van ARAFAT, op 15 km van Mekka. Komen bijeen aan de voet van de
Berg van Barmhartigheid (hier hield Mohammed indertijd zijn afscheidspraak). Blijven hier
tot zonsondergang. Dit is het hoogtepunt. 'S Avonds zoeken de pelgrims 49 kleine steentjes.
Na zonsondergang gaan de pelgrims terug richting Mina tot in Moezdalifa (7 km van de Berg
van Barmhartigheid) daar brengen ze de nacht door.

De volgende dag gaan ze verder naar MINA (13^e dag van de maand dhoe al-hijja).

Daar komen ze bij 3 pilaren bij de plaats MUZDALIFA. Elke pelgrim werpt nu de steentjes.
(Een van de 3 pilaren stelt de satan voor die door Ismael daar werd gestenigd toen de duivel
probeerde hem te verleiden om niet te gehoorzamen aan Anraham)

Dan begint het FEEST VAN HET OFFER. Kamelen, geiten, koeien of schapen worden ritueel
geslacht. Dit is het ID AL'KABIR het grote feest. Ter herinnering aan Abraham die daar zijn
zoon Ismaël moest offeren aan God.

Dan is de hadj afgelopen.

De mannen worden nu kaal geschoren en bij de vrouwen wordt een lok afgeknipt.

ISLAM

Mohammed is de laatste profeet. Hij heeft de VOLLEDIGE kleur gekregen
andere profeten zijn : ABRAHAM, MOZES, JEZUS CHRISTUS
wie het woord van Allah volgt, wordt na dit leven beloond, de anderen worden
veroordeeld.

Wie sterft moet over een brug gaan die dunner is dan een haar.

Ofwel valt hij in de hel,

ofwel komt hij in het Paradijs. = oord van schaduw met ruisende beken in een prachtige
tuin. Er is wijn , honing in overvloed, jonge vrouwen. De gelovigen mogen naar
hartelust genieten.

MOSKEE : is een afbeelding van het paradijs. S

Mohammed [algemeen], ook Mahomet, Mehemed, Muhammad of Mehmed, Arabische mannennaam met de betekenis 'de geprezene'.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

Mohammed [religie] (Mekka 570 – Medina 8 juni 632), de stichter van de islam, naar hem door niet-moslims ook wel de mohammedaanse godsdienst genoemd. Hij werd geboren te Mekka, uit de verarmde tak Hasjim van de machtige stam van de Koerajieten. Daar zijn vader, Abdallah, voor zijn geboorte overleed en zijn moeder, Amina, overleed toen hij zes jaar oud was, werd Mohammed als wees opgevoed door zijn grootvader, Abd al-Moettalib, en later door zijn oom van vaderskant, Aboe Talib.

1. OPENBARING

Op 25-jarige leeftijd trad hij in het huwelijk met zijn oorspronkelijke werkgeefster, de vijftien jaar oudere, rijke weduwe Chadidja, die tot haar dood zijn enige vrouw bleef. Zij was de eerste die in Mohammeds verheven zending geloofde. Uit de verbintenis werden verscheidene kinderen geboren, van wie echter alleen Fatima, later gehuwd met Aboe Talibs zoon Ali, haar vader overleefde. Hun afstammelingen, de sjarifs en de sabbids, genieten tot op heden groot aanzien onder de moslims. Als inwoner van het handelscentrum Mekka kwam Mohammed reeds op jeugdige leeftijd in contact met joden en christenen. Dikwijls zonderde hij zich af in de heuvels buiten Mekka om zich aan meditatie over te geven. In 610, gedurende een van deze perioden, zou hij voor het eerst een stem (later geïdentificeerd als die van de engel Gabriël, Djihil in het Arabisch) gehoord hebben, die hem beval: 'Reciteer (ikra), in de naam van uw God die schiep' (vgl. Koran 96:1). De profeet had zijn roeping: de verkondiging van de hem geopenbaarde goddelijke woorden. Dit was de eerste van een lange, tot 632 voortdurende reeks van openbaringen, die na zijn dood werden verzameld en als soera's (hoofdstukken) gerangschikt in de koran. In de oudste openbaringen vindt men de volgende opvattingen: God is één. Hij is almachtig. Hij is de schepper van het universum. Er is een dag des oordeels. Schitterende beloningen wachten de gelovigen in het paradijs, vreselijke straffen in de hel zullen de ongelovigen ten deel vallen.

2. EERSTE VOLGELINGEN

In zijn geboortestad had Mohammed als profeet aanvankelijk weinig succes, vooral omdat de rijke Mekkanen vreesden dat het afschaffen van de oude heidense tempels nadelige invloed zou hebben op hun stad als commercieel centrum. Bescherming door vooraanstaande familieleden en vrienden maakte het Mohammed echter voorlopig nog mogelijk zijn profetische activiteit voort te zetten. Tot zijn eerste en ijverigste volgelingen behoorden Chadidja, zijn dochter Fatima, Ali, en zijn vrienden Aboe Bakr en Omar ibn al-Chattab, na zijn dood resp. de eerste en de tweede kalief (plaatsvervanger). Gedurende deze periode had Mohammed zo nu en dan contact met bewoners van het ten noorden van Mekka gelegen Jathrib, bij wie zijn boodschap meer weerklank vond dan bij zijn stadgenoten en die hem bovendien een arbitrale functie in de reeds jaren durende veten tussen de Jathribijnse stammen van de Aws en Chazradj hadden toebedacht.

3. VLUCHT UIT MEKKA

Toen Mohammed, na het overlijden van enkele beschermers, zijn hopeloze positie in Mekka inzag, liet hij zich al spoedig overhalen naar Jathrib te emigreren, welke verhuizing in het Arabisch hidjra wordt genoemd.

In sept. 622 kwam Mohammed te Jathrib aan; de stad werd nadien Madinat al-Nabi (stad des profeten) of kortweg al-Madina (Medina) genoemd. Niet lang na zijn komst wist Mohammed de te Medina heersende stamveten op te lossen. In Medina was hij niet alleen profeet, maar ook politiek leider van de gemeenschap. Deze ommezwaai wordt duidelijk in de inhoud van de openbaringen weerspiegeld: terwijl in de Mekkaanse soera's het profetisch vuur vrijwel voortdurend aanwezig is, worden in de te Medina geopenbaarde soera's steeds meer de sociale en economische problemen van de nieuwe moslimgemeenschap (oemma) behandeld.

In Medina had Mohammed vnl. te maken met drie groepen: allereerst de groep gelovige Mekkanen, die met hem de reis naar Medina hadden gemaakt (moehadjiroen), verder de Jathribijnse gelovigen van het eerste uur, de helpers (ansar), en ten slotte met een groep weifelaars of huichelaars (moenafikoen). Mohammed wist hen met groot politiek inzicht in een geordende samenleving bijeen te brengen.

4. VERHOUDING TOT DE JODEN

De drie joodse stammen te Medina werden door Mohammed aanvankelijk ook tot de oemma gerekend, omdat hij zelf zijn boodschap zag als een voortzetting van de vroeger aan joden en christenen geopenbaarde godsdiensten. Toen de joden evenwel weigerden hem als profeet te erkennen en hij zelfs door hen werd bespot, werden zij door Mohammed onverzoenlijk vervolgd. Als gevolg van dit conflict met de joden veranderde Mohammed de gebedsrichting (kibla) van Jeruzalem naar de Ka'ba te Mekka, met welke maatregel hij tegelijkertijd aan de tegenstand van de Mekkanen tegemoet kwam. Toen Mohammed niet de bijval van joden en christenen kreeg die hij aanvankelijk verwachtte, begon zich de islam steeds meer als een nieuwe godsdienst af te tekenen. Joden en christenen zouden 'de hun geopenbaarde teksten hebben vervalst', die nu, in een nieuwe vorm, door Mohammed opnieuw aan de mensheid werden voorgelegd.

5. STRIJD EN VERZOENING MET MEKKA

Nadat Mohammed zijn positie in Medina had zeker gesteld, bleven conflicten met de oude vaderstad Mekka niet lang uit. Na wat kleine schermutselingen volgden de veldslagen van Badr en Oehoed en de 'greppelloorlog'. In het zesde jaar na de hidjra, die als uitgangspunt van de islamitische jaartelling wordt genomen, werd met de Mekkanen het verdrag van Hoedaibijja gesloten. Het jaar daarop bezocht Mohammed de Ka'ba te Mekka, waar hij vele nieuwe aanhangers verwierf. Na verbreking van het verdrag door enkele Mekkanen kon hij dan ook zonder slag of stoot zijn oude vaderstad binnentrekken. Mede door zijn buitengewone lankmoedigheid als overwinnaar werd hij spoedig door alle Mekkanen als profeet en leider van de oemma aanvaard. Het was voor Mohammeds doeleinden essentieel dat de Mekkanen zich eigener beweging bij hem zouden aansluiten, zodat hij een gedegen basis had voor verdere uitbreiding van de moslimgemeenschap.

Bij zijn dood (632) was vrijwel het gehele Arabisch schiereiland, althans in naam, bekeerd. Later, toen in verband met Mohammeds dood de islam zijn eerste grote crisis kreeg te doorstaan, gingen de Mekkanen voorop in het herstellen van de islamitische suprematie in Arabië.

6. PERSOONLIJKHEID EN INVLOED

Bij het bezien van Mohammeds persoonlijkheid en zijn morele en sociale invloed valt het moeilijk onderscheid te maken tussen authentieke overlevering en latere verzinselen en toevoegingen. Vast staat wel dat hij uiterst eenvoudig leefde en altijd bereikbaar was voor zijn volgelingen; het enige privilege waarop hij aanspraak scheen te maken, was zijn uitgebreid huwelijksleven. Hoewel hij aan anderen ten hoogste vier echtgenotes toestond, trouwde Mohammed na de dood van Chadidja nog een dozijn andere vrouwen, waarvan sommigen om politieke redenen. Zijn lievelingsvrouw, Aisja, speelde ook na zijn dood nog een belangrijke rol. Voor hij stierf volbracht Mohammed de later zo genoemde afscheidsbedevaart naar de Ka'ba te Mekka. De verschillende handelingen die hij hierbij verrichtte, werden later door de moslims als rituele voorschriften voor de hadj (bedevaart) genomen.

In het islamitisch geloof staat de figuur van Mohammed centraal; de geloofsbelijdenis (sjahada) getuigt: 'Er is geen God dan Allah (dé God), en Mohammed is zijn boodschapper'. Mohammeds bijzondere positie komt voort uit zijn rol als boodschapper van God en voorbeeld voor de gelovigen. Zijn uitspraken en handelingen (soenna) zijn verzameld in de hadith en in canonieke werken. Na de koran is dit de belangrijkste bron van de islamitische plichtenleer (fikh).

Hoewel Mohammed in de koran en de oudste overleveringen als gewoon mens wordt afgeschilderd, werden hem in de loop van de tijd steeds meer bovennatuurlijke gaven toegekend en werd hij voorwerp van steeds grotere verering. Mohammeds vermoedelijke graf te Medina, waarboven een grote moskee is gebouwd, wordt jaarlijks door vele pelgrims bezocht.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

HADJ, de Arabische naam voor de bedevaart naar Mekka, die in beginsel door iedere moslim eenmaal in zijn leven moet worden ondernomen. De hadj is een van de vijf 'zuilen' van de islamitische plichtenleer; de verschillende ermee verbonden ceremoniën zijn nauwkeurig voorgeschreven. Zij hebben plaats op de 7de–13de van de maand dhoe 'l-hidjdja, de laatste van het islamitische jaar; in deze periode vindt ook het Offerfeest plaats. Na aankomst te Mekka moeten de pelgrims een staat van rituele reinheid en wijding (ihram) aannemen en bepaalde kleding dragen; zij trekken de eerste dag zevenmaal om de Ka'ba (tawaf), verrichten daarna de zevenmalige loop tussen Safa en Marwa (sa'j), horen een voorgeschreven prediking, vertoeven de 9de op de vlakte van Arafat (ca. 20 km ten noordoosten van Mekka) en brengen de volgende dagen door te Mina (halverwege Arafat en Mekka), o.a. met offeren van dieren.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

het jaar bestaat uit 12 maanmaanden. Ze beginnen telkens onmiddellijk nadat de eerste smalle maansikkel na Nieuwe Maan 's avonds in het westen wordt gezien.

Een jaar heeft 354 dagen : 11 minder dan onze jaren.

Na 35 jaar zijn er bij de islamieten 36 jaar verstreken.

Ze zijn hun jaartelling begonnen met de vlucht van Mohammed uit Mekka naar Medina.

Ze zijn nu in het jaar 1424

de maanden

1424	Sjawwaal	29 dagen	Begon op 26 november 2003
1424	Dhoe I-Qa'da	30 dagen	Begint op 25 december 2003
1424	Dhoe I-Hidjdja	29 dagen	Begint op 24 januari 2004
1425	Moeharram	30 dagen	begint op 22 februari 2004 : NIEUWJAAR
1425	Safar	29 dagen	begint op 23 maart 2004
1425	Rabi' al-Awwal	30 dagen	begint op 21 april 2004
1425	Rabi' ath-Thani	29 dagen	begint op 21 mei 2004
1425	Djoemada I-Oelaa	30 dagen	begint op 19 juni 2004
1425	Djoemada I-akhira	29 dagen	begint op 19 juli 2004
1425	Radjab	30 dagen	begint op 17 augustus 2004
1425	Sja'baan	29 dagen	begint op 16 september 2004
1425	Ramadaan	30 dagen	begint op 15 oktober 2004
1425	Sjawwaal	29 dagen	begint op 14 november 2004
1425	Dhoe I-Qa'da	30 dagen	begint op 13 december 2004

ARABISCHE CIJFERS

ZIE ENCYCLOPEDIE VOOR DE JEUGD BLZ 218

ZIE UITPRINTS VAN INTERNET

Arabische woorden in onze taal

Algebra > al jabr
alcohol > al kuhl
alchemie > al kimiya
alkali > al kali
azimut > al sumut
zenith > samt
almanak >
Andalusië : oude Arabische naam voor Spanje : land van de Wandalen :
kazerne > al Kasr > alcàzar
kubus > ka'ba
amber > al anbar
abrikoos > al barquq
arsenaal > dar al sina
benzine > luban jawi
bloes > balusi (stof uit de stad Balus in Egypte)
cheque > sakk
cijfer > sifr = zero = nul
croissant : dank zij het beleg van Wenen in 1683
Gibraltar > Jebel al tariq
gitaar > qitar
hasjiesj > hashish = plantje
karaat > graantje van de johannesbroodboom
koffie > qahwa
kameel > jamal
kanon > qanun
karavaan > karwan
katoen > qatun
koraal > qaral
kurk > qurq
limonade > limun (citroen of limoen)
marsepein > mawthaban
masker > maskhara
matras > matrah
moskee > masjid
muts > mustaq
oranjeappel > naranj
suiker > sukkar
siroop > sharab
toque > taqiya

sterrennamen van Arabische oorsprong : de schuingedrukte zijn NIET van Arabische oorsprong

DRAAK :	<i>Polaris = Poolster</i>
KLEINE BEER :	<i>Polaris = Poolster</i>
GROTE BEER :	Benetnath = Puntje van de staart Mizar = Gordel (met het ruitertje Alcor = renpaard of ruiter) Alioth = Staart Megrez = Knots Dubhe = Rug van de beer Merak = Lende van de beer Phekda = Klauw
PERSEUS :	Algenib = Zijde Algol = Hoofd van de demon (hoofd van de Medusa)
CEPHEUS :	Alderamin = Rechterarm
CASSIOPEIA :	Caph = Cassiopeia Schedir = Boezem
ANDROMEDA :	Sirrah = Navel van het paard, centrum van het paard Mirach = Gordel, band, ring
PEGASUS :	Markab = Zadel Scheat = Schouder
BOOTES :	<i>Arcturus = Arcas, zoon van Callisto (Grote Beer)</i>
VOERMAN :	<i>Capella = Naam van de geit die Zeus voedde</i>
ZWAAN :	Deneb = Staart van de hen (kip)
LIER :	Wega = Snaarinstrument
HERCULES :	Ras Algethi = Hoofd van de knielende man
RAM :	Hamal = Kop van het schaap
STIER :	Aldebaran (oog van de stier) = Begeleider <i>Plejaden = Zevengesternte (7 dochters van Atlas) = Subaru in het Japans</i>
TWEELINGEN :	<i>Castor = Castor (sterfelijke zoon van Leda)</i> <i>Pollux = Polydeukes (onsterfelijke zoon van Leda)</i>
KREEFT :	<i>Asellus Australis = Zuidelijk ezeltje</i> <i>Asellus Borealis = Noordelijk ezeltje</i>
LEEUW :	<i>Regulus : Hart van de leeuw (Latijn = leeuwte)</i> Denebola = Staart van de leeuw
MAAGD :	<i>Spica = Aar (graanhalm) (Latijn)</i> <i>Vindemiatrix = Druivenplukster (Latijn)</i>
WEEGSCHAAL :	Zuben Algenubi = Zuidelijke grijpklaauw Zuben Elchemali = Noordelijke grijpklaauw
SCHORPIOEN :	<i>Antares = Anti-Ares : rivaal van Ares (god van de oorlog)</i>
SCHUTTER :	Alrami = Schutter Kaus Australis = Zuidelijk deel van de boog Kaus Borealis = Noordelijk deel van de boog
STEENBOK :	Dabih = Geluk van de moordenaar
WATERMAN :	Sadalmelik = Geluk van de Koning
VISSER :	Alrisha = Knoop van twee linten
ORION :	Betelgeuze (Linkerschouder vanaf de aarde gezien) = Oksel Bellatrix (rechterschouder vanaf de aarde gezien) = de (roepende) Strijder Mintaka (rechter ster uit de gordel) = Gordel Alnilam (middelste ster van de gordel) = Parelsnoer Alnitak (linker ster van de gordel) = Gordel Rigel (rechtervoet, vanaf de aarde gezien) = Linkerbeen Saiph (linkervoet vanaf de aarde gezien) = Zwaard

In deze lijst zijn vele woorden opgenomen die te vinden zijn in het boek : “Islam voor ongelovigen” van Lucas Catherine.

De uitspraakregels zijn de volgende :

dh = the (engels)

j = zoals in jeep

gh = Parijse r (gebrouwen r)

kh = ch van lachen

q = k van zakdoek

sh = sjofel

th = three

y = j van jatten

PIPIJN van Herstal was gehuwd met PLECTRUDIS

Daar wordt de geboorte gemeld van een bastaardkind van Pippijn. De boodschapper zegt dat het een kerel is (kerel = jongen). Pippijn zegt daarop : “Dan moet hij ook KAREL heten (KAREL).

Pippijn sterft en Karel wordt opgevoed door zijn stiefmoeder, die hem prompt gevangen zet. Plectrudis gaat ervandoor met de schat van haar man Pippijn.

Karel ontsnapt.

Brengt een leger te been en verslaat het leger van zijn stiefmoeder. Hij krijgt de schat van zijn vader terug.

Herstelt het Rijk van de Franken onder de Merovingerse koning. Want hijzelf was slechts de HOFMEIER.

De ARABIEREN veroveren grote delen van Frankrijk. Bordeaux valt in hun handen. Karel richt een leger op en gaat de Arabieren bestrijden. Hij overwint en krijgt de bijnaam KAREL MARTEL (karel HAMER)

Na Karel Martel komen zijn zoons aan de macht als hofmeier.

Het christendom wordt verder verspreid in het Frankische Rijk dankzij BONIFATIUS

PIPIJN DE KORTE wordt hofmeier.

Hij vraagt aan de paus een antwoord op de volgende vraag

Is het goed dat er in het Frankische Rijk koningen heersen die geen koninklijke macht bezitten?

De paus antwoordt : “Het zou beter zijn dat hij koning is die werkelijk de macht bezit.”

Daarop stuurt Pippijn de koning naar een klooster en wordt zelf koning.

LEGENDE

Pippijn was gehuwd met BERTHA MET DE GROTE VOETEN.

Maar dit verhaal gebeurde nog voor zij getrouwd waren.

Op een keer was hij op jacht in het Beierse Woud. Hij verdwaalde. Komt bij een watermolen en vraagt daar om te overnachten. In het gezin van de molenaar is een jonge vrouw en hij vraagt de molenaar deze vrouw om met hem het bedde te delen.

’s Nachts herkent hij haar aan de ring die zij draagt. Het is Bertha.

9 maanden later op 2 april 742 wordt KAREL geboren.

Pippijn sterft en zijn twee zoons KARLOMAN en KAREL volgen hem op.

Zij verdelen het rijk onder hun tweeën.

Karloman sterft en nu is KAREL alleen koning over het rijk.

Karel huwt met DESIDERATA , dochter van koning DESIDERIUS van de LONGOBARDEN.

De paus is daar niet gelukkig mee, want Desiderius komt hem altijd lastig vallen en wil zelfs Rome innemen.

Karel stuurt DESIDERATA terug naar haar vader. Die is woedend en valt Rome aan. Maar Karel kan net op tijd komen om hem te verslaan.

Karel huwt dan HILDEGARDIS.

Moet voortdurend strijd leveren tegen de SAKSEN onder leiding van WIDUKIND.
Op een keer laat hij het garnizoen van Karel de Grote overvallen.
KDG is daar bijzonder woedend over en laat op één dag tijd 4.500 Saksers die hij als gijzelaar had meegenomen vermoorden.

Strijd tegen de Moren

Suleiman komt de hulp van KDG inroepen in strijd tegen de Basken.

KDG trekt met leger op tegen PAMPLONA

KDG wordt verslagen. Alleen de koning kan ontsnappen.

'S Nachts verschijnt hem de apostel JAKOBUS. Die raadt hem aan vrouwen en meisjes uit Frankrijk te laten komen.

50.000 vrouwen komen en kleden zich als soldaten.

De Basken zien deze soldaten en denken dat het er echte zijn.

Trekken op naar Pamplona en bidden en zingen ter ere van Jakobus.

De muren van Pamplona storten in.

Als dank laat KDG later in heel zijn rijk kerken bouwen voor Jakobus.

Vooralsint JACOB VAN COMPOSTELLA is nog steeds een belangrijk bedevaartsoord : WIEROOKSVAT.

De CAMINO : weg naar Compostella.

Beleg van Saragossa om Suleiman te steunen

Suleiman heeft te weinig manschappen en Karel ook.

KDG keert terug naar huis

In de Pyreneeën RONCEVALLES, wordt de achterhoede van zijn leger door de BASKEN aangevallen.

Achterhoede stond onder leiding van ROELAND

Roeland strijdt met zijn mannen, maar ze worden tot de laatste man verslagen.

Roeland blaast op zijn hoorn OLIFANT om KDG te verwittigen.

Wil zijn zwaard DURENDAL breken, maar wordt neergeslagen.

Bezoek aan de Paus in Rome in het jaar 800.

Zogezegde toevallige keizerskroning.

Begin van het HEILIGE ROOMSE RIJK, dat 1000 jaar zal blijven bestaan.

De IJZEREN KROON

KDG ontmoet de keizer van het Oost-Romeinse Rijk.

Er worden geschenken uitgewisseld

KDG krijgt de DOORNENKROON van Jezus.

De doornen staan bij de overhandiging in bloei.

KDG vreest dat de bloemen zullen verwelken en plukt ze.

Om ze niet te verliezen stopt hij ze in zijn handschoen

Geeft die handschoen aan aartsbisschop Eroïn, die echter door on troering overmand is

Die laat ze vallen, maar de handschoen blijft zweven

KDG krijgt ook één nagel waarmee Jezus aan het kruis was genageld.

Laat die omsmeden tot een ring

daaromheen wordt een gouden kroon bevestigd met 22 edelstenen
het is de IJZEREN KROON of LONGOBARDISCHE KROON.
Die wordt na KDG gebruikt bij keizerskroningen. Ook Napoleon zal die bij zijn
keizerskroning dragen.
Wie de kroon opzet voelt de nagel van Christus

HAROEN AL RASCHID , kalief van Bagdad
hoofdfiguur uit de SPROOKJES VAN DUIZEND EN EEN NACHT
geeft KDG een geschenk : een OLIFANT met de naam ABOE ABBAS
bleef 10 jaar in leven.
Baarde veel opzien bij de Franken die nog nooit een olifant hadden gezien.

Legende van de VIER HEEMSKINDEREN
paladijn van KDG : AYMON
Rots in DINANT

KAREL ENDE ELEGAST
zie verder

EINHARD vertelt over KDG in zij VITA CAROLI
zie blz 48 van het grote boek over KDG

in AKEN vestigde hij zich
bouwde er een DOM, kerk met daarin zijn troon
Naast de kerk is zijn paleis.
Waarom Aken : geneeskrachtige bronnen.

Richtte scholen op in zijn rijk. Vooral in de kloosters
de kinderen van de edelen moesten daar onderwezen worden, maar ook kinderen van arme
mensen konden er onderricht krijgen
Bezoek van zo'n school
ziet dat de rijke kinderen slecht leren
de arme kinderen werken hard en leren goed
belooft hen dat ze later in zijn dienst zullen komen.

Alhoewel hij zelf niet kon lezen of schrijven, bevorderde hij het schrift.
De letters kregen een vastere vorm, waardoor ze overal konden gelezen worden.
Op latere leeftijd gaat hij zelf naar school in de hofschool van Aken
Die wordt geleid door ALCUIN, een Engels geleerde.
KDG leerde Latijn en Grieks

Handtekening van KDG
Zie op een volgend blad

Moet ten oorlog trekken tegen de DENEN,
de invallen der NOORMANNEN beginnen in het noorden van zijn rijk en in Engeland.

Dood van KDG :

na kerstfeest van 813 ziek
dacht dat het met vasten zou beteren,
maar het ging steeds slechter
op 28 januari 814 sterft hij, 71 jaar oud.

opgevolgd door LODEWIJK DE VROME

Drie zonen : LOTHARIUS , die hij tot zijn opvolger aanduidde : (Lodewijk veranderde de
erfopvolging ten voordele van de oudste zoon)

LODEWIJK DE DUITSER

PIPIJN

vierde zoon : KAREL DE KALE

Oorlog tussen de vier broers

Pippijn sterft,

Lotharius wordt verslagen en gedood. Zijn naam is nu nog bekend uit een landstreek :

LOTHARINGEN

LODEWIJK DE DUITSER EN KAREL DE KALE verdelen het rijk.

WAT HEBBEN WE NU NOG AAN KAREL DE GROTE te danken ?

De naam van de **Karel de Grote Hogeschool** in Antwerpen : genoemd naar KDG omdat hij
scholen liet oprichten.

Het woord **GRAAF** : KDG verdeelde zijn rijk in GRAAFSCHAPPEN, bestuurd door een
GRAAF. Die werden dan gecontroleerd door zijn gezanten.

De **MARKGRAAF** : Een graafschap dat aan de grens van het rijk lag, heette een MARK.

De Markgraaf in Kalmthout komt niet van KDG, maar is in de 19^e eeuw gegeven door degene
die het gebouwd heeft.

ANTWERPEN : bij de verdeling van het Rijk onder de kleinzonen van KDG werd de Schelde
de grens tussen het Duitse Rijk (LODEWIJK DE DUITSER) en Frankrijk (KAREL DE
KALE). Daarom moest Antwerpen een burcht krijgen en een garnizoen.

Het woord PALEIS komt van PALTS : de koning trok aanvankelijk van de ene burchthoeve
naar de andere. Een burcht waar de koning hof hield werd een PALTS genoemd.

Omstreeks het jaar 830 schreef de Karolingische geleerde **Einhart (Eginhard)** een biografie van Karel de Grote: Vita Karoli. Einhart had sedert 796 in de omgeving van Karel de Grote vertoefd en had op vertrouwelijke voet gestaan met de vorst. Het is voornamelijk dank zij zijn beroemde biografie, dat men zich een voorstelling kan vormen van de persoonlijkheid van Karel de Grote. Hieronder volgen enkele fragmenten uit zijn werk.

‘Zijn gestalte was rijzig en krachtig, hoog uitgegroeid, maar niet abnormaal groot. Want gelijk men weet was zijn lengte zeven voet. Zijn schedel was rond, zijn ogen waren zeer groot en levendig, zijn neus was iets groter dan normaal, zijn grijze haar schoon, zijn gelaat vriendelijk en opgewekt... Hoewel zijn hals vlezig en iets te kort was, en ook zijn buik wat sterk naar voren welfde, viel dat door de welgeproportioneerde rest van het lichaam niet op.

Naar de gewoonte van zijn volk oefende hij zich voortdurend in paardrijden en jagen... Aangenaam deden hem ook de dampen van warmwaterbronnen aan; zijn lichaam trainde hij door herhaaldelijk te zwemmen.

Hij kleepte zich in de inheemse, Frankische dracht. Op het lichaam droeg hij een linnen hemd en broek, daarover een met zijde doorweven overkleed en broek. Zijn benen omwond hij met banden, zijn voeten waren geschoeid, en ‘s winters beschermde hij borst en schouders door een buis van otter- of marterbont.’ (Vertaling: C. van Zuylichem, in: Visum - Elseviers Moderne Gezinsencyclopedie, deel 4, 1966).

‘Hij sprak gemakkelijk en was in staat om op heldere en duidelijke wijze zijn bedoeling onder woorden te brengen. Hij stelde zich niet tevreden met de kennis en het gebruik van zijn moedertaal, maar gaf zich ook moeite vreemde talen te leren. In de kennis van de Latijnse taal bracht hij het zó ver, dat hij deze taal zonder veel moeite sprak, maar met Grieks had hij moeilijkheden; deze taal kon hij beter verstaan dan zelf spreken. Hij was spraakzaam, zelfs zó, dat hij wel eens de indruk maakte te veel te praten. Met toewijding beoefende hij de wetenschap; hij waardeerde in bijzondere mate de werkzaamheden van geleerden en deed daarvan blijken door hun grote eer te bewijzen. In de taalwetenschap liet hij zich onderrichten door Petrus van Pisa en in de overige wetenschappen door de diaken Albinus, ook Alcuinus genaamd, een zeer geleerd man van Saksische afkomst. Onder zijn leiding hield Karel de Grote zich ijverig bezig met de studie van retorica en dialectica, maar vooral met de studie van de astronomie. Hij bestudeerde met grote wetensdrang de loop der sterren en maakte zich daartoe ook de rekenkunde eigen. Hij beoefende eveneens de schrijfkunst en placht daartoe op zijn vele reizen schrijfmateriaal en schrijfvoorbeelden mede te nemen om in vrije uren zijn hand aan het schrijven van letters te wennen, en des nachts legde hij dit materiaal onder zijn hoofdkussen. Maar in de schrijfkunst bracht hij het niet ver, mogelijk omdat hij daarmee eerst laat begonnen was.’

‘De christelijke godsdienst, waarin hij van kindsbeen af was opgevoed, onderhield hij met de grootste ernst en vroomheid. Daarom ook bouwde hij te Aken een kerk, die hij met goud, zilver en fraaie luchters versierde, zomede met bronzen leuning en deuren.’ (Vertaling: C. van Zuylichem. Visum - Elseviers Moderne Gezinsencyclopedie, deel 4, 1966).

In de door Karel de Grote nieuw verworven Saksische gebieden werden bisdommen ingericht, missionarissen aangetrokken en spoedig daarna kloosters gesticht. Ook tot het houden van

concilies en het vaststellen van kerkelijke uitspraken strekte Karel de Grote zijn bemoeienissen uit en hij gaf zich moeite de culturele ontwikkeling van de geestelijkheid te bevorderen. In een brief, bestemd voor rondzending aan bisschoppen en kloosters, schrijft Karel de Grote in 787, dat hij uit vele kloosters brieven ontvangen heeft waaruit blijkt dat de monniken een vroom leven leiden. Maar dan vervolgt hij:

‘In de meeste van deze brieven troffen wij weliswaar een zeer goede en vrome gezindheid aan, maar ook een onbeschaafde wijze van uitdrukking omdat de nalatigheid in het studeren ten gevolge had, dat de schrijver niet in staat was aan datgene wat de innige vroomheid hem ingaf, zonder fouten uitdrukking te geven. Daarom maken wij er ons zorgen over, dat het gebrek aan schriftelijk uitdrukkingsvermogen gepaard gaat met een gebrek aan kennis van de heilige geschriften. En toch is het aan ons allen bekend, dat - waar fouten in de woorden reeds gevaarlijk kunnen zijn - fouten in de betekenis van de woorden nog veel bedenkelijker zijn. Wij manen u daarom aan de studie niet te verwaarlozen en in deemoed aan God uwe kennis te vermeerderen opdat gij de heilige geschriften gemakkelijk en met zekerheid kunt begrijpen. Omdat in de bijbel vele retorische figuren en wendingen voorkomen, is het onbetwistbaar, dat de lezer de betekenis daarvan des te beter zal begrijpen naarmate hij wetenschappelijk geschoold is.’

Bron: Grote Winkler Prins Encyclopedie, 8ste druk (1979-1984)

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

Karel [Frankische Rijk]
INLEIDING
Karel [Frankische Rijk].

KAREL MARTEL

(= Strijdhamer) (ca. 689 — Quierzy-sur-Oise 22 okt. 741), Frankisch hofmeier, bastaardzoon van Pippijn II van Herstal, slaagde erin na diens dood (714) de anarchie die het Frankische Rijk bedreigde, meester te worden. De Neustriërs en hun bondgenoot, de Friese koning Radbod, versloegen Karel in 716, maar in 717 leden zij tweemaal een nederlaag. Karel dwong vervolgens Pippijns weduwe, Plectrudis, tot erkenning van zijn positie, dreef de Saksen terug en herstelde, na de dood van Radbod (719), het Frankische gezag over een deel van Friesland. In hetzelfde jaar versloeg hij de Neustriërs opnieuw. Door hertog Odo van Aquitanië liet hij zich de Merovingische koning Chilperik II uitleveren en door deze zijn gezag als hofmeier van het gehele Frankische Rijk wettigen. Hij onderwierp in de volgende jaren Beieren en Alamannen. In 732, te hulp geroepen door Odo van Aquitanië tegen de Arabieren, behaalde hij zijn grote **overwinning op Abd al-Rahman, tussen Tours en Poitiers**. Deze zege bevestigde zijn gezag en dat van zijn dynastie voorgoed. In een reeks veldtochten (733—739) bestreed Karel in het Rhônedal niet slechts de Saracenen, maar bedwong hij ook de te zelfstandig geworden machthebbers in Bourgondië en de Provence. Terzelfder tijd breidde hij zijn macht naar het noorden uit: Westergo en Oostergo onderwierp hij door een overwinning op de Friezen aan de Bordine (Boorne, de latere Middellzee) in 734. Zijn militaire successen na 732 dankte Karel in belangrijke mate aan de oprichting van een ruitersleger van vazallen, die van beneficiën (zie beneficie) werden voorzien, grotendeels ten koste van bezittingen en rechten van de kerk. Na de dood van de Merovingische Theoderik IV (737) liet Karel de Frankische troon onbezet. Tot hem wendde paus **Gregorius III zich in 739 om hulp tegen de Longobarden, die Rome bedreigden**. Karel, bondgenoot van de Longobarden, gaf aan dit verzoek echter geen gevolg. **Voor zijn dood verdeelde hij, als ware hij koning, het rijk tussen zijn beide zoons Karloman en Pippijn III de Korte**.

KAREL DE GROTE

(Lat.: *Carolus Magnus*; Fr. en Eng.: *Charlemagne*) (wrsch. 2 april 742 — Aken 28 jan. 814), koning der Franken van 768 tot 814, koning der Longobarden van 774 tot 814 en Rooms keizer van 800 tot 814, stamde uit het geslacht der Arnulfingen, was de **oudste zoon van Pippijn III, koning der Franken, en Bertrada**. Zijn ouders zijn pas in 744 of 749 in het huwelijk getreden, omtrent welk feit de bronnen uit die tijd het stilzwijgen bewaren. **Karel was vier keer gehuwd en had achttien kinderen (incl. bastaards)**.

1. GEBIEDSUITBREIDINGEN

Karel werd samen met zijn vader en zijn broer Karloman in **754 door paus Stefanus II (III) tot koning gewijd**. Bij dezelfde gelegenheid ontving hij de titel van *Patricius Romanorum*, die hem tot bescherming van de kerk van Rome verplichtte. De paus was voor deze drievoudige kroning persoonlijk naar het Frankische Rijk gekomen. Na de dood van Pippijn III (768) begon de regering van Karel, aanvankelijk slechts over een deel van het rijk, later, na de dood van zijn broer Karloman (771) en de uitsluiting van diens kinderen uit de erfopvolging, over het gehele rijk der Franken. Karel zocht aanvankelijk toenadering tot de Longobarden in Noord-Italië en huwde de dochter van de Longobardische koning Desiderius.

Later verstootte hij deze eerste gemalin en huwde hij (771) de Alamaanse **Hildegard** (gest. 783), die hem drie zoons schonk, Karel (gest. 811), Pippijn (gest. 810) en **Lodewijk de Vrome** (gest. 840). De verslechtering van de betrekkingen met de Longobarden en de vraag om hulp van paus Adrianus I, die door hen werd bedreigd, leidden tot een Frankische inval en de verovering van het rijk der Longobarden. Dit laatste werd niet ingelijfd, maar bleef als koninkrijk met eigen identiteit, recht en instellingen voortbestaan, echter met het Frankische Rijk door een personele unie verbonden, daar Karel koning van de Longobarden werd (774). Bij dezelfde gelegenheid begaf Karel zich naar Rome en vestigde daar een protectoraat over de pauselijke staat (773—774).

Aan de oostgrenzen had Karel te kampen met de Beieren en de Saksen. Hij zocht eerst toenadering tot Tassilo III, hertog van Beieren, maar moest later tegen hem optreden en hem in 788 afzetten, wat het einde van de Beierse onafhankelijkheid betekende. **Tegen de niet-christelijke Saksen ondernam Karel vanaf 772 een reeks tochten en richtte hij een mark, dwz. een grensgebied onder militair gezag, in.** Ook ondernam hij de hardhandige kerstening van deze Germanen. De Saksen werden nu weer roerig en plunderden het Rijnland. Karel bond de strijd tegen hen aan en na een bloedige zevenjarige oorlog werd het land veroverd en in 785 aan een terreurregime onderworpen om het politieke gezag van de Franken en de heerschappij van de kerk te verzekeren. Ook tegen de Friezen werd oorlog gevoerd en Oost-Friesland werd bezet. De Elbe was voortaan de oostgrens van het rijk. Meer zuidelijk kwam Karel in botsing met de Avaren. In 791 ondernam hij een tocht tegen hen. Vanaf 785 begon de verovering van het noordoosten van Spanje, waar naderhand zoals in andere grenszones een mark, nl. de Marca Hispanica, werd opgericht.

In het multiraciale imperium van Karel bestonden stromingen ten gunste van regionale autonomie, vnl. in Italië en Aquitanië. Met het oog hierop en ook ter bevordering van een zekere decentralisatie werden de jongste twee zonen van Karel, Pippijn en Lodewijk, tot koningen van resp. Italië en Aquitanië aangesteld. De jaren 792—793 werden gekenmerkt door opstanden in Saksen en in Italië, invallen van de Saracenen in Zuid-Gallië, hongersnood en een samenzwering geleid door Pippijn met de Bult, een bastaardzoon van Karel. Deze laatste kwam de crisis te boven en consolideerde zijn gezag in Saksen en versloeg de Avaren in 795—796, voorgoed een einde makend aan hun macht. Het westen van hun land werd een oostmark van Beieren (het latere Oostenrijk), de rest van het rijk der Avaren, vnl. bestaande uit onderworpen Slaven, werd onder Frankisch protectoraat geplaatst.

2. KEIZERSKRONING

Door zijn heerschappij over een multinationalaal imperium en door zijn beschermheerschap over de Rooms-Katholieke Kerk was Karel meer geworden dan een nationale koning, zoals zijn voorgangers waren geweest. Hij werd dan ook op **25 dec. 800 te Rome in de St.-Pieterskerk door paus Leo III gekroond tot Rooms keizer**. Het moment was gunstig, Karel was naar Rome getrokken om de paus te beschermen tegen zijn belagers en te Constantinopel heerste een onscrupuleuze vrouw, keizerin Irene, zodat, volgens sommigen in het westen, de Roomse keizerstroon vacant was. Constantinopel was ontstemd, maar het kwam niet tot een gewapend conflict, ondanks enkele dreigingen (bezetting van het toen Byzantijnse Venetië in 810), en in 812 erkende keizer Michael I de keizerlijke titel van Karel.

3. ERFOPVOLGING

Karel is na de keizerkroning nooit naar Rome teruggegaan. **Hij verbleef sinds 808 bijna permanent te Aken, waarvan hij, wegens de aanwezigheid van geneeskrachtige wateren,**

vanaf 794 zijn voornaamste residentie had gemaakt. In 806 had Karel door de *Divisio Regnorum* zijn rijk onder zijn drie zoons verdeeld en aan alle drie de plicht werd opgelegd de kerk, in het bijzonder die van Rome, te beschermen. In 810 overleed echter Pippijn, de tweede zoon, en in 811 overleed de oudste zoon, Karel (nadat in 794 Karels derde gemalin, de Oost-Frankische Fastrada, was overleden; Karels laatste huwelijk met de Alamaanse Liutgard, gest. 800, bleef kinderloos), zodat **Lodewijk de Vrome de enige overlevende erfopvolger** was. **Karel liet hem in 813 te Aken tot keizer uitroepen en kroonde hem zelf.** Na Karels dood was de eenheid van het Frankische imperium althans voorlopig gewaarborgd onder de heerschappij van Lodewijk de Vrome.

4. BETEKENIS

De instellingen van de Karolingische monarchie zijn vooral een schepping van Karel de Grote. Zij zijn het prototype geweest voor vele landen, ook buiten de grenzen van het Karolingische Rijk, en hebben eeuwenlang de Europese geschiedenis beïnvloed. Karel heeft zich beijverd om de werking van het gerecht te verbeteren, o.m. door de invoering van de schepenen (*scabini*) als rechtsprekende colleges, dwz. van permanente rechters in plaats van de occasionele bijzitters van vroegere tijden. Hij heeft regelmatig koninklijke of keizerlijke commissarissen op inspectie gezonden met de opdracht de naleving van de wetten te verzekeren en nieuwe wetgeving af te kondigen en er de eerbiediging van af te dwingen (*missi dominici*). Karel heeft talrijke *capitularia* uitgevaardigd, dwz. wetgevende en administratieve voorschriften en besluiten, strekkende tot betere administratie, bescherming van de kerk, van de arme vrije lieden, enz. Zorg voor het openbaar welzijn is hierin onmiskenbaar. In de nauwe samenwerking tussen de monarchie en de kerk hield Karel het roer stevig in handen, ook in kerkelijke zaken; op zijn initiatief werd zelfs in het Frankische Rijk partij gekozen tegen de Byzantijnse beeldenstrijd (*Libri carolini*). Hij heeft op belangrijke schaal het leenstelsel ingeschakeld in het systeem van de staatsinstellingen. Door de vazallen werd een persoonlijke band van eenheid geschapen in het grote rijk met zijn verscheidenheid van volken, talen, culturen en sociaal-economische stelsels. Op cultureel gebied ondernam Karel een grootscheepse poging de achterstand in te lopen die de Franken vertoonden in vergelijking met andere westerse volken en ook met de Byzantijnse en islamitische wereld (zie Karolingische cultuur). Ook op economisch gebied heeft Karel invloed uitgeoefend, o.m. door zijn maatregelen in verband met de domaniale exploitatie (*capitulare de villis*) en inzake de munt: de verhouding 1 pond = 20 schellingen = 240 penningen, die tot zijn regering teruggaat, vond men tot 1971 terug in het Engelse muntstelsel (£1 = 20 shilling = 240 dime). In de geschiedenis, de legende, de literatuur en de kunst is Karel eeuwenlang een zeer belangrijke figuur geweest. In Frankrijk werd hij vooral als militaire leider gevierd, in Duitsland eerder als wetgever. **Hij werd door toedoen van Frederik I Barbarossa in 1165 zalig verklaard.** Het Luikse gewoonterecht werd naar hem de *Loi Charlemagne* genoemd en de Friezen beweerden dat de Friese vrijheid tot een privilege van Karel terugging. Karels tijdgenoot **Einhard** heeft een interessante biografie van de grote keizer nagelaten (*Vita Karoli Magni imperatori*, Ned. vert. 1955).

KAREL II DE KALE

(Fr.: *Charles le Chauve*) (Frankfurt a.M. 13 juni 823 — Avrieux 6 okt. 877), koning der Franken sedert 840 en Rooms keizer sedert 875, was de vierde zoon van Lodewijk de Vrome, uit diens tweede huwelijk met . Het feit dat hem in 829 het recht toegekend werd een koninkrijk, hoofdzakelijk uit Alamannië bestaande, bij het overlijden van zijn vader te

ontvangen, droeg er sterk toe bij dat de oppositie tegen zijn moeder onder de zoons uit het eerste huwelijk van de keizer en bij een aanzienlijk deel van de aristocratie versterkte. Ondanks de twee opstanden van 830 en 833 is de bedoeling van Lodewijk de Vrome in de laatste jaren van zijn regering geweest aan Karel een groot deel van zijn erfenis te verzekeren. Na Lodewijks dood (840) moesten Karel en Lodewijk de Duitser tegen hun oudere broer Lotharius I strijden om hun rechten te doen gelden; pas in 843 werd bij het Verdrag van Verdun Karels deel bepaald: hij regeerde voortaan over West-Francië; de Schelde en verder een lijn die op enige afstand ten westen van de Maas (middenloop), de Saône en de Rhône liep, vormden de grens tussen zijn gebied en dat van Lotharius.

In zijn rijk moest Karel de Kale strijden tegen de onafhankelijkheidspartij in Aquitanië, tegen de hoofden van de Bretoenen, tegen de Noormannen en tegen bepaalde aristocratische geslachten. Groepen uit de West-Frankische aristocratie zetten Lodewijk de Duitser in 858 ertoe aan West-Francië binnen te vallen. Dankzij vooral de standvastige houding van de aartsbisschop van Reims, Hincmar, moest Lodewijk dit plan in 859 opgeven. Karel de Kale had het oog gevestigd op de successie van zijn neef Lotharius II en gesteund door Hincmar spande hij zijn krachten in om de scheiding van deze koning van zijn kinderloze vrouw Theutberga te beletten.

Na Lotharius' dood (869) viel Karel diens rijk binnen, liet zich te Metz tot koning van Lotharingen wijden, maar werd in 870 gedwongen met Lodewijk I de Duitser te Meerssen de erfenis van hun neef te delen. Toen zijn neef keizer Lodewijk II overleed (882), gaf Karel aan paus Johannes VIII de illusie dat hij sterk genoeg zou zijn om de H. Stoel tegen de Saracenen en de tuchteloze Italiaanse adellijke geslachten te beschermen; hij trok over de Alpen, werd door de paus tot keizer gekroond (875), liet zich te Pavia tot koning van Italië verheffen, maar keerde naar Francia terug zonder zijn gezag aldaar gevestigd te hebben. In 877 ondernam hij een tweede tocht, maar moest onder druk van zijn neef Karloman, een van de zoons en opvolgers van Lodewijk de Duitser, het veld ruimen. Hij overleed op de terugtocht. Karel de Kale huwde in 843 met Ermentrudis en in 870 met Richildis, beiden uit Frankische huizen. Twee van zijn kinderen uit het eerste huwelijk overleefden hem: Lodewijk de Stotteraar, die hem opvolgde, en Judith, achtereenvolgens gemalin van de koningen van Wessex Aethelwolf en Aethelbald en van graaf Boudewijn de IJzeren, stamvader van de graven van Vlaanderen.

KAREL III DE DIKKE

(Fr.: *Charles le Gros*) (839 — Neidingen a.d. Donau 13 jan. 888), koning der Franken en sedert 881 Rooms keizer, was de derde zoon van Lodewijk de Duitser en diens gemalin Hemma. In 862 huwde hij Richarda, uit een Zwabisch Huis. Bij het overlijden van zijn vader, in 876, volgde hij hem in Zwaben op; de dood van zijn broers Karloman (880) en Lodewijk de Jonge (882) maakte hem meester van geheel Oost-Francië. Intussen had paus Johannes VIII een beroep gedaan op zijn hulp tegen de Saracenen. In 879 was Karel naar Italië getrokken en had er zich tot koning laten uitroepen; in 881 was hij er teruggekeerd en was hij te Rome tot keizer gekroond. In Lotharingen had hij tegen de Noormannen geen succes; hij kocht hun terugtocht in 882 af en stond aan een van hun hoofden, Godfried, een deel van Friesland in leen af. Zijn legeraanvoerder in Lotharingen, graaf Hendrik, en de bisschop van Hamburg-Bremen, Rimbart, behaalden overwinningen in 883, 884 en 885 op andere vikingbenden. In dit laatste jaar werd Godfried op bevel van Karel vermoord.

In 885 hadden de groten van West-Francië Karel de Dikke, na de dood van Karloman, tot koning uitgeroepen en in het begin van 887 onderwierp Lodewijk van Provence zich ook aan

zijn oppergezag. De eenheid van het Karolingische Rijk was hersteld. Karel was echter niet in staat het gezag uit te oefenen. Toen een groot Noormannenleger Parijs belegerde, verscheen hij in 886 voor de stad met een aanzienlijke krijgsmacht, maar durfde geen slag te leveren, kocht de aftocht van de Noormannen af en liet hun toe Bourgondië te plunderen. Weldra werd men zijn onmacht beu. In de herfst van 887 kwam Arnulf, onwettige zoon van zijn broer Karloman, in opstand, gesteund door een Beierse aanhang. In november werd Karel te Frankfurt door iedereen verlaten. Arnulf, de nieuwe Oost-Frankische koning, stond hem toe zich naar Alamannië terug te trekken. De gebeurtenissen van 887 maakten voorgoed een einde aan het Karolingische eenheidsrijk.

Microsoft ® Encarta ® Naslagbibliotheek - Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation/Het Spectrum. Alle rechten voorbehouden.

Encarta Encyclopedie Winkler Prins, Erich Lessing/Art Resource, NY

Arch
ivo
Icon

ografico, S.A./CORBIS-BETTMANN

Karel de Grote en paus Adrianus I

De Frankische koning Karel de Grote had zijn hele leven nauwe betrekkingen met de diverse pausen uit zijn tijd. Zo werd hij in 754 door paus Stefanus II (III) gezalfd en verplichtte hij zich op grond van de hem toen verleende titel (Patricius Romanorum) de kerk van Rome te beschermen. In 772 riep paus Adrianus I hem te hulp tegen de invallende Longobarden en in de kerstnacht van het jaar 800 werd hij door diens opvolger paus Leo III in de Sint Pieter in Rome tot Rooms keizer gekroond. Op de afbeelding vraagt paus Adrianus Karel om hulp.

Microsoft ® Encarta ® Naslagbibliotheek - Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation/Het Spectrum. Alle rechten voorbehouden.

opgave 40 : KAREL ENDE ELEGAST

maandag 8 december 2003

Elke dag een stuk voorlezen

De aanhef overschrijven

Einhard, de biograaf van Karel de Grote, heeft ons in zijn 'Vita Caroli' een levendige beschrijving gegeven van Karels uiterlijk en gewoonten. Hij moet een man geweest zijn met een grote gestalte en een krachtige lichaamsbouw. Bij het ouder worden werd hij enigszins corpulent. Hij had grote, levendige ogen en zijn neus was wat groter dan normaal. Ook op hoge leeftijd had hij al zijn haar nog, dat intussen wel helemaal wit was geworden. Zijn vrolijke en joviale gezicht werd gesierd met een snor. Zijn kaarsrechte houding en trotse gang gaven aan zijn hele verschijning iets majestueus. Alleen zijn hoge stem paste niet helemaal bij deze koninklijke gestalte.

De gezondheid van Karel de Grote was tot op hoge leeftijd voortreffelijk; slechts in de laatste vier jaren leed hij aan koorts en jicht. Zijn welzijn dankte hij minder aan de goede zorgen van zijn artsen, wier adviezen hij niet bijzonder op prijs stelde, dan wel aan lichamelijke inspanningen, zoals rijden, jagen en zwemmen. Hij leefde zeer matig. Vooral in het drinken toonde hij zich sober, want hij had een afkeer van dronkenschap, zowel waar het hemzelf als waar het anderen betrof. Bij het eten legde hij zich minder beperkingen op en ondanks zijn vroomheid hield hij zich niet aan de voorschriften die golden voor de vastentijd. Bij voorkeur at hij wilddraad.

Tijdens het eten luisterde hij graag naar muziek of naar het voorlezen uit het boek van de heilige Augustinus, 'De Stad Gods'. Meestal kleeftte hij zich op Frankische wijze met wapenrok, broek, beenwindsels en schoenen, die met goud versierd waren. 's Winters kwam daar nog een kleed van ottervel of hermelijn bij. Over alles heen droeg hij een zeegroene mantel. En altijd verscheen hij met het zwaard aan zijn zijde, welks gevest en riem van goud of zilver waren.

Rursum In mattheo iohannis & marci . & in caeteris reliquorum
quae talis propria sunt inueniuntur . Cum itaque canones
legeris qui subiecti sunt confusionis errore sublato & similia
omnium scies & singulis sua quaeque restitues . In canone primo
concordant quattuor . mattheus . marcus . lucas . iohannes .
In secundo . tres . mattheus . marcus . lucas . In tertio tres .
mattheus . lucas . iohannes . In quarto tres . mattheus .
marcus . iohannes . In quinto duo . mattheus . lucas .
In sexto duo . mattheus . marcus . In septimo duo mattheus
iohannes . In octauo duo . lucas . marcus . In nono duo lucas . iohannes .

de kinderen brengen een kladblad en schrijfgerei mee en noteren enkele zaken tijdens de uitleg.

Ze kunnen bij het verrichten van de opdrachten gebruik maken van die notities, maar ook van de Encyclopedie voor de Jeugd onder de titels :

Vikingen
Normandiërs
Scandinavië

DICTEE

Nog tijdens de regering van Karel de Grote beginnen de Denen (die we ook NOORMANNEN of VIKINGEN noemen) met hun plundertochten in Engeland en later ook in West-Europa. Ze komen met hun DRAKARS de rivieren opgevaaren, overvallen dorpen, kloosters en burchten en nemen de buit - kostbaarheden en slaven - mee naar Denemarken en Zweden. Na verloop van tijd zijn er Noormannen die zich definitief in Engeland en Frankrijk vestigen en daar beginnen met het bouwen van stevige stenen burchten en kerken. De streek Normandië in Frankrijk is naar hen genoemd. Daar woonde Willem de Veroveraar, die in 1066 Engeland veroverde.

De Vikingen waren ook goede kooplui en ondernemende reizigers. Ze trokken dwars door Rusland tot in Constantinopel. Sommigen vestigden zich in Zuid-Italië. Anderen ontdekten Groenland en enkelen vestigden zich zelfs een tijdlang in Noord-Amerika.

Volgende vragen beantwoorden en opdrachten uitvoeren: (vragen op het bord schrijven)

Wat deed Erik de Rode ?

Wie was Leif Eriksson en waardoor werd hij bekend ?

Hoe kwam Rusland aan zijn naam ?

Welke naam gaven de Vikingen aan Amerika ?

Wat is een drakar ? Beschrijf met woorden hoe een drakar er uitziet. Teken een drakar.

Wat is een knorr ?

Wat valt er op aan een huis van een Viking. Schrijf op. Niet tekenen.

Welk beroemd gebouw in Londen werd door de Noormannen gebouwd ?

Welk verhaal staat er afgebeeld op de "Tapisserie de Bayeux" ?

Hoe heet de beroemde held die ten tijde van de Noormannen in Engeland leefde ?

Teken een kleine kaart van Engeland en duid aan waar Nothingham ligt.

Hoe heet de stad die de Vikingen VIKLAGAARD noemden ? Hoeveel namen van deze stad ken je nu ?

A young man was walking in Sherwood Forest.
 His clothes were green like the trees in the forest, and he had a long bow and ten good arrows.
 He heard the cry of a child.
 Then he saw a woman.
 She was walking into the forest with her child.
 The child was crying.
 The woman was not crying, but she was very, very unhappy.
 The young man asked :

“Where are you going ?”

The woman answered :

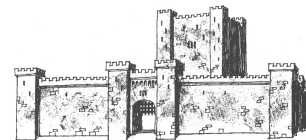
“I’m going to look for Robin Hood.
 He helps poor people, and I want help.
 I was the wife of Wat, a workman in Nottingham.
 The sheriff of Nottingham did not like him.
 The Sheriff’s men killed Wat and burnt our house.
 Now I have no home, no money, nothing.
 But Robin Hood will help me.
 Robin and his men live here in the forest.
 They are good men.
 They take money away from rich people, and they give it to poor people.
 Yes, he will help me.”

The young man said :

“You are right.
 We will help you.
 I am Robin Hood.”

Long, long ago, Richard was King of England.
 Richard was a Norman, and most of the people were not Normans.
 Many of them were Saxons.
 Richard was a good man and a just ruler; but he went away to war.
 Then his brother John ruled the country.
 John was bad.
 He was unjust, and he did not like the Saxons.
 He wanted the Normans to have more and more.
 Many of the Normans wanted that too, and they became hard and unjust rulers.
 The Sheriff of Nottingham was a Norman.
 From his castle at Nottingham he ruled all the country from Derby to Lincoln.
 Sherwood Forest was in the country.
 There was one Saxon who still had land and a castle.
 He was the Earl of Huntingdon.
 The sheriff of Nottingham sent five hundred men to drive the Saxons out of his castle.
 They burnt the castle and took the Earl to Nottingham.
 He died there, and the Sheriff of Nottingham took all his land.
 His wife and his son Robert had no home and no money.
 Robert’s mother died soon after, and Robert went to Sherwood Forest.
 He lived in the forest and changed his name to Robin Hood.
 There were other Saxons in Sherwood Forest.
 They were men without homes, because the Normans had their houses and their land.
 There were deer in the forest.
 The Saxon men killed the deer for food.
 But the deer were the King’s deer, and the Normans were very angry.
 They called the men outlaws.
 If they caught an outlaw, the Normans killed him.
 Robin Hood became the leader of the outlaws in Sherwood Forest.
 He and all his men were dressed in green clothes, Lincoln green.
 They said :

“We will always help poor people.
 We will take money from the rich men.
 They have a lot of money because they have taken it from poor people.
 We will take the money and give it back to the poor.”

Teken een fragment naar keuze over van de “TAPISSERIE DE BAYEUX”

Teken de komeet over (zoek die eerst op in de “TAPISSERIE DE BAYEUX”)

Wat is New Forest ?

Wat is het DOMESDAY BOOK ? (zoek op in de Encyclopedie voor de Jeugd).

In welk jaar veroverd Willem de Veroveraar Engeland ?

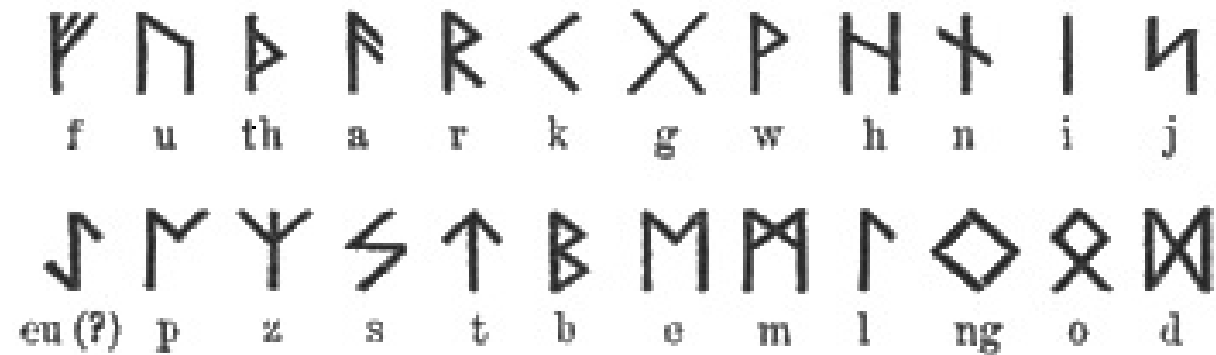
Hoe heet de plaats waar hij Harold versloeg ?

Teken een kleine kaart van Frankrijk en duid aan waar NORMANDIË ligt (de landstreek inkleuren)

de **Oude FUTHARK** van 24 tekens.

Schrijf je naam in runentekens.

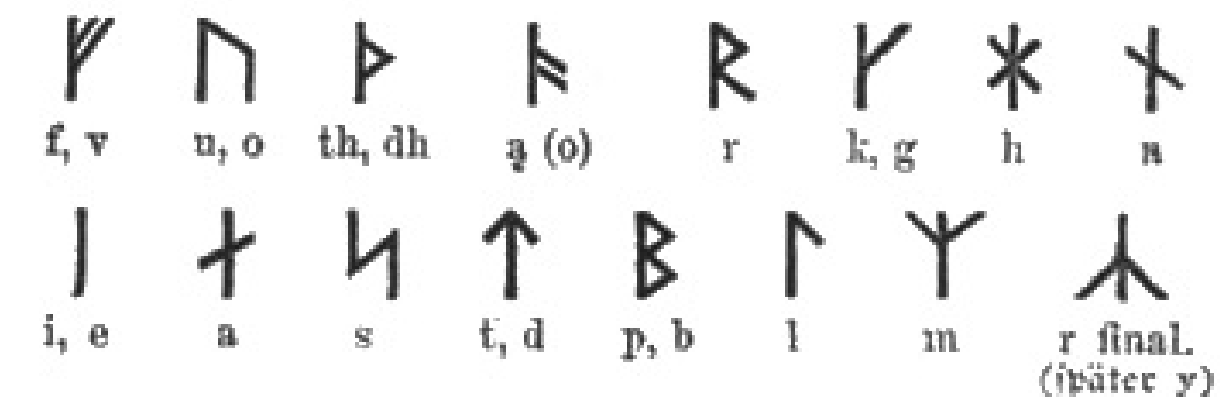
Schrijf op het blad een korte tekst van ongeveer 10 woorden in runentekens.

de oude Futhark

Angelsaksische runen

De jonge Futhark

Vikingen of Vikings (v. Oud-Noors víkingr [uitspr.: wikingr]; afleiding onzeker), benaming voor de Scandinavische horden, die van het eind van de 8ste tot laat in de 11de eeuw als zeerovers Europa en Rusland binnenvielen. Oorzaken van hun plunder- en veroveringstochten waren: relatieve overbevolking en politieke onrust in hun gebied, zucht naar avontuur en de aantrekkingskracht van de rijkere zuidelijke gebieden. Terwijl de rooftochten van de Deense en Noorse Vikingen vnl. de Britse eilanden en de westkust van Europa teisterden (vooral 9de en 10de eeuw), vielen in het oosten van Europa de Zweedse Vikingen het Duitse en Baltische gebied binnen, waarna zij langs de Dnepr en de Wolga tot aan de Zwarte Zee en de Bosporus doordrongen. De Zweedse Vikingen stichtten in deze gebieden nederzettingen, waarvan de voornaamste Novgorod (Gardarika), Smolensk en Kiëv waren. Tussen 1994 en 1998 werd aan de Oostzeekust (bij de stad Wislar) de nederzetting Reric, waarvan veelal werd aangenomen dat deze door de zee verzwolgen was, opgegraven.

Door de Slavische bevolking werd de naam Rus (vandaar Rusland) gegeven aan deze Vikingen, die ook als Varegen of Varjagen bekend staan. De oostelijke tochten van de Vikingen brachten hen herhaaldelijk tot aan de wallen van Constantinopel (Miklagaard), o.a. nog in 971. Ook bereikten zij het kalifaat van Bagdad. In deze richting veranderden de plundertochten ten slotte in handelsexpedities, waarbij honing, pelzen en slaven geruild werden tegen specerijen en zijden stoffen.

Wegens de historische gevolgen moeten echter de tochten van de Vikingen in het westen de belangrijkste worden genoemd. Ze vonden plaats over zee met vloten, bestaande uit lange smalle schepen (drakkar), bemand met vijftig tot zestig krijgers. Op den duur kregen de invallen het karakter van emigratietochten, die eindigden met de definitieve vestiging van de Vikingen (met hun vrouwen en kinderen). Op hun tochten ontdekten zij IJsland (867) en Groenland (Eric de Rode) en zouden zij zelfs de kusten van Noord-Amerika bereikt hebben (Leif Ericsson, ca. 1000).

Op het Europese continent waren het vooral Deense Vikingen die de invallen uitvoerden. Deze vallen in twee perioden uiteen: tussen 810 en 864 werden voornamelijk Utrecht, Dorestad, Gent en Brugge getroffen. Van 879 tot 892 voeren de Vikingen de mondingen op van de Maas, Schelde, Rijn, IJzer, Canche, Somme en Seine; zij verwoestten, behalve steden als Rouen en Parijs, voornamelijk rijke abdijen. Tijdens deze tweede reeks aanvallen overwinterden zij o.m. in Asselt, Gent, Kortrijk, Leuven en Condé en vanuit deze versterkte kampementen vielen zij de omgeving aan. Het – laat op gang gekomen – verzet werd georganiseerd door de plaatselijke heer, die de bevolking samenbracht achter houten omheiningen, die allengs sterker werden uitgebouwd. Tegen langdurige belegeringen waren de Vikingen niet opgewassen. Om hun tegemoet te komen, werden door de Karolingen domeinen aan hun leiders afgestaan, bijv. Noord-Nederland aan Rorik, Zeeland aan Harald, en een andere Rorik heerste een tijd in Boulogne.

In 881 werden de Vikingen verslagen te Sancourt-en-Vimeu en in 891 bij Leuven. Dikwijls ook werd hun aftocht afgekocht. In 886 betaalde Karel de Dikke een zware losprijs voor Parijs en liet hij de Vikingen de vrije hand in Bourgondië. Ten slotte werd een einde aan de rooftochten van de Vikingen gemaakt doordat Karel de Eenvoudige bij het Verdrag van Saint-Clair-sur-Epte (911) aan de Vikingleider Rollo het gebied aan de monding van de Seine afstond, dat als hertogdom Normandië weldra een goed georganiseerd leen van de Franse Kroon werd. Deze Vikingen, en degenen die met hun mannen rijken stichtten in Zuid-Engeland en Zuid-Italië, worden met de naam Noormannen aangeduid.

De Vikingen begroeven hun doden vaak in schepen en de overblijfselen daarvan zijn gevonden in grafheuvels in Scandinavië en Groot-Brittannië. De grafvondsten bestaan uit wapens, o.a. speren met soms fraai bewerkte heften van edele metalen, houten schilden, gereedschap, enz. Uit de graven van vrouwen zijn sieraden te voorschijn gekomen: schildpadbroches, gekleurde kralen, haarkammen van been e.d. Een van de rijkste vondsten was die van het Osebergschip. Veelal bevatten de graven ook zilveren munten; bekend is dat de Vikingen zelf munten sloegen, maar de waarde ervan werd bepaald door het gewicht en niet door de uitvoering.

Encarta Encyclopedie Winkler Prins, Werner Forman Archive

Encarta Grote
Wereldatlas Winkler
Prins, Bryn
Campbell/Magnum
Photos

Encarta Encyclopedie Winkler Prins, Robert Harding Picture Library

Leif Ericsson, ook gespeld Eriksson, een Viking, zette ca. 1000, toen hij van Noorwegen naar Groenland voer, als eerste Europeaan voet op het Amerikaanse vasteland. Hij was een zoon van Eric de Rode die als eerste Europeaan in 982 op Groenland landde. Volgens een Noorse sage zou Leif Ericsson opzettelijk, op weg naar Groenland koers gewijzigd hebben en toen onbekend land hebben gevonden. Andere reizen volgden en blijkbaar kwamen er Noren tot aan de St.-Lawrence Baai, mogelijk nog verder zuidwaarts. Ericsson stichtte op Newfoundland een basiskamp, Leifsbudir of Straumfjord. Vijandigheid van de plaatselijke bevolking belette permanente bewoning. In 1961 werden hiervan de resten ontdekt.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

Eric de Rode, ook gespeld Erik (10de eeuw), de ontdekker van Groenland, moest wegens moord of manslag uit zijn vaderland Noorwegen vluchten en ging ca. 960 naar IJsland, waar hij om hetzelfde vergrijp vogelvrij werd verklaard. Hij voer westwaarts om land te zoeken; dat er moest zijn was min of meer bekend door verhalen van uit de koers geslagen Vikingen en door waarneming van het gedrag van trekvogels. In 982 bereikte hij Zuid-Groenland en bleef daar enkele jaren, waagde zich toen terug naar IJsland en maakte daar propaganda voor de kolonisering van het door hem geëxploreerde gebied, wat inderdaad een vrij intensieve kolonisatie tot gevolg had. Er werden twee nederzettingen gesticht; de eerste was Brattahlid. De kolonisten profiteerden van een tijdelijk warmer klimaat, dat duurde tot in de 14de eeuw. Toen het weer kouder werd, werden de nederzettingen verlaten. Eric de Rode was de vader van Leif Ericsson.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

In het jaar 1095 roept paus URBANUS op tot een grote kruistocht tegen de islam.

Waarom ?

Omdat hij van bedevaarders naar Jeruzalem heeft vernomen dat de heilige plaatsen in het bezit zijn van Islamieten, die het de christenen moeilijk maken om de Heilige plaatsen te bezoeken.

Het Graf van Christus

De berg Golgotha waar het kruis van Christus heeft gestaan.

De grot in Bethlehem, waar Christus werd geboren

De heilige plaatsen moeten 'bevrijd' worden en in handen komen van christenen.

De koningen, vorsten en edelen willen wel een leger te been brengen om Jeruzalem te bevrijden, maar dat duurt voor het gewone volk te lang.

Dat heeft vooral te maken met de oproep van de paus die had gezegd :

Dat wie meedoet aan de kruistocht :

geen belastingen moet betalen

zijn schulden niet meer hoeft terug te betalen

een vrij man wordt (lijfeigenen worden vrij)

Het zijn dan ook vooral de lijfeigenen die onmiddellijk willen vertrekken.

PIETER DE KLUIZENAAAR (Peter van Amiens) trekt predikend rond en verzamelt duizenden mensen uit het gewone volk.

Zij trekken door Duitsland naar Constantinopel

In Duitsland koelen ze hun woede op de joden, van wie er duizenden door hen gedood worden.

De keizer in Constantinopel weigert te helpen, maar zet ze wel over naar Azië, en laat ze dan aan hun lot over.

De meesten komen om in de gevechten met de islamieten (Saracenen), anderen komen om van de koude of de hitte of de pest, enz..

Peter de Kluizenaar keert terug naar Frankrijk en trekt later mee met de EERSTE KRUISTOCHT. Hij kan dan als gids dienen.

200 jaar later is de laatste kruistocht ook een volkskruistocht. Hij is bekend onder de naam van DE KINDERKRUISTOCHT.

Kinderen (pueri) was de naam die men aan arme mensen gaf (pauvre)

Hierover kan je lezen in het boek

KINDERKRUISTOCHT van Thea Beckman.

De kruistocht werd geleid door NICOLAS, (In Frankrijk was er ook zo'n 'kinderkruistocht' onder leiding van STEFANUS)

Ze trokken de Alpen over tot in Genua.

Daar gingen sommigen door naar Marseille

Ze gingen per schip naar het Hileige Lnad, maar werden onderweg door Piraten overvallen en als slaven verkocht.

INLEIDING

Internet-zoekcentrum

U De beste on line informatie zoeken over kruistochten.

Algemene webzoekactie

meer...

kruistochten, in ruime zin alle militair georganiseerde ondernemingen tegen de vijanden van het rooms-katholieke geloof (Albigenzen, de islam, hussieten e.a.); in engere zin de verschillende tochten die westerse krijgers van de 11de tot de 13de eeuw ondernamen voor de herovering of het behoud van de heilige plaatsen in Palestina tegen de islam. De naam komt van het rode kruis dat de kruisridders of kruisvaarders zich op de rechterschouder lieten hechten na het afleggen van de kruisvaartgelofte (crucesignatus). De kruistochten vormen een buitengewoon ingewikkeld fenomeen, en het is dan ook bijna onmogelijk 'oorzaken en gevolgen' hiervan aan te wijzen. Dat de kruistochten zo moeilijk te analyseren zijn hangt mede samen met het feit dat zij zich over een periode van twee eeuwen uitstrekten en dat de situatie in deze periode tamelijk ingrijpend veranderde; bovendien omdat de kruistochten onderdeel zijn van een middeleeuwse cultuur (zowel sociaal-economisch als ideeënhistorisch), die zich nu eenmaal in enkele factoren niet laat omschrijven.

Kruisvaarderskasteel De kruisvaardersvesting in het noorden van Libanon is het grootste fort dat door de middeleeuwse kruisvaarders in het Midden-Oosten is gebouwd. Er konden garnizoenen worden gelegerd tot tweeduizend man. Hubertus Kanus/Photo Researchers, Inc. Uitvouwen

De plundering van Jeruzalem door kruisvaarders Deze ietwat geromantiseerde illustratie door een veel latere chroniqueur geeft de plundering van Jeruzalem weer, die volgde op de val in juli 1099 door de legers van de Eerste Kruistocht. De gebeurtenis zelf zag er minder mooi uit. De kruisvaarders slachtten de Egyptische verdedigers en inwoners van de stad af om met het bloed van zijn bevuilers de stad te reinigen. Nadat ze de heilige stad voor het christendom hadden teruggevorderd, maakten de kruisvaarders Jeruzalem tot het centrum van het Latijnse koninkrijk van Jeruzalem, het machtigste van alle kruisvaartstaatjes die waren opgericht om de christelijke veroveringen in het Heilige Land te verdedigen. Het verlangen naar plundering was een belangrijk onderliggend motief voor het enthousiasme van de kruisvaarders, hoewel dat vaak in tegenspraak leek met de aanzienlijke kosten van een kruistocht. De vroege kruisvaarders brachten niet alleen hun buit mee terug, maar ook uitvindingen en ervaringen van de destijds verder ontwikkelde islamitische cultuur. Deze vormden een grote stimulans voor het culturele niveau van het middeleeuwse Europa. Bridgeman Art Library, London/New York

Uitvouwen

De traditionele verklaring voor de kruistochten (een religieus enthousiasme dat in een Heilige Oorlog een uitlaatklep vond) heeft ook binnen het moderne historisch onderzoek haar waarde behouden, met dien verstande dat men er op gewezen heeft dat een ingewikkeld sociaal-economisch en politiek geheel dit enthousiasme mogelijkheid tot ontplooiing heeft gegeven. De verovering van de Middellandse Zee door de islam in de loop van de 7de eeuw betekende de ondergang van de internationale handel en daarmee een uiteindelijke desintegratie van het vroegere Romeinse Rijk. Herleving van de handel had een herovering van dit hart van Europa tot voorwaarde. Door een verzwakking van de islam, grofweg sinds de 10de eeuw (interne tegenstellingen, herleving van het Byzantijnse Rijk onder Basilius II, Reconquista in Spanje, veroveringen van de Seldjoeken) werd een dergelijk herstel mogelijk.

Kruistochten Na een oproep in 1095 van paus Urbanus II tot een kruistocht naar het Heilige Land kwamen christelijke troepen uit West-Europa samen in Constantinopel, waar ze zich bij Byzantijnse troepen voegden om de Seldjoeken in Anatolië en de moslimlegers in Syrië en Palestina aan te vallen. Tegen 1099 waren voormalig Byzantijnse gebieden in Klein-Azië terugveroverd en waren er, als gevolg van de Eerste Kruistocht, vier Latijnse koninkrijken, waaronder Jeruzalem, gesticht in het Heilige Land. Deze aanwinsten moesten echter langzamerhand weer worden prijsgegeven aan de inmiddels gereorganiseerde moslimtroepen.

In de daaropvolgende tweehonderd jaar waren kruistochten lang niet zo succesvol als de Eerste Kruistocht. © Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

Dat deze mogelijkheid ook werkelijk benut werd, hangt mede samen met een ontwikkeling in de economie en demografie van Europa sinds de 10de eeuw: door het – weliswaar nog wankel – herstel na de invallen van de Noormannen en de desintegratie van het Karolingische Rijk (9de eeuw) ontstond er een betrekkelijk overschot aan mensen en producten. Zo heeft men gewezen op het feit dat een tamelijk groot aantal zonen van leenmannen, ook door ontwikkelingen binnen de feodaliteit, niet in het bezit van lenen konden komen; voorts dat al vanaf het begin van de 11de eeuw Italiaanse steden de handel met gebieden, die onder islamitisch gezag vielen, hervat hadden. Bovendien had de demografische groei een gebrek aan bebouwbare grond ten gevolg. Deze factoren, gepaard aan een religieuze herleving (Cluny) en mogelijk ook nog versterkt door de opkomst van een ridderstand, hebben uiteindelijk ertoe geleid dat de oproep van Paus Urbanus II op het Concilie van Clermont-Ferrand (27 nov. 1095) gehoor vond.

Koenraad III De regeringstijd van Koenraad III, de eerste vorst uit het Huis der Hohenstaufen op de Rooms-Duitse troon, stond geheel in het teken van de machtsstrijd met het geslacht der Welfen, alleen onderbroken door Koenraads deelname aan de Tweede Kruistocht (1147–1149). De afbeelding, een middeleeuws miniatuur, toont Koenraad voor de poorten van Constantinopel. Archivo Fotografico Oronoz

De kerk zocht de kruisvaarders te inspireren door hun de leuze ‘Deus lo volt’ (= God wil het) mee te geven. Bovendien maakte zij het de kruisvaarder ook materieel aantrekkelijk: zijn persoon en goederen stonden voor de duur van de kruistocht onder de bescherming van de kerk; iedere deelnemer kreeg verder een algemene aflaat, vrijstelling van belasting, opschorting van betaling van schulden en bevrijding van lijfeigenschap.

1. DE VOLKSKRUISTOCHTEN

De oproep van Urbanus vond het eerst weerklank bij het gewone volk, dat door predikers als Peter van Amiens (Peter de Kluizenaar) werd bewerkt. Nog vóór de ridders georganiseerd waren, vertrok een volksmassa, onder leiding van o.a. Peter en Wouter zonder Have, in de richting van Constantinopel. Deze benden richtten in de Rijnstreek gruwelijke pogroms aan in de jodengetto's en werden in de Balkan en in Klein-Azië grotendeels vernietigd. Later zouden nog andere spontane volkskruistochten ontstaan, zoals de Kinderkruistocht (1212).

2. DE RIDDERKRUISTOCHTEN

2.1 De Eerste Kruistocht (1096–1099)

Deze stond onder de algemene geestelijke en politieke leiding van de pauselijke legaat Adhemar van Monteil, bisschop van Le Puy. Vier verschillende legergroepen trokken langs verscheidene wegen naar Constantinopel. Het Lotharingse leger stond onder leiding van Godfried van Bouillon, hertog van Neder-Lotharingen, de Noormannen van Zuid-Italië onder leiding van Bohemund van Tarente, het leger van de Provençalen onder leiding van Raymond van Toulouse, en ten slotte de ridders uit Noord-Frankrijk en Vlaanderen onder leiding van Robert van Normandië en graaf Robrecht II van Jeruzalem. Eind 1096 was men te Constantinopel, waar Alexius I hen niet wilde overzetten naar Klein-Azië voordat de kruisvaarders beloofd hadden de soevereiniteit van de keizer over de te heroveren gebieden in Klein-Azië te erkennen. In mei 1097 kwam het leger in beweging in Anatolië en zakte af naar Antiochië (okt. 1097). Deze stad kon slechts na grote beproevingen veroverd worden (3 juni 1098). Ondertussen was de goede verstandhouding tussen de Frankische baronnen verbroken. Boudewijn van Boulogne had zich te Edessa gevestigd en er een graafschap gesticht. Verder twistten Bohemund van Tarente en Raimond van Toulouse over het bezit van Antiochië. Pas in jan. 1099 kon men oprukken naar Jeruzalem, dat intussen in handen van de Egyptenaren was gevallen. Na herhaalde bestormingen veroverden de kruisvaarders de Heilige Stad op 15 juli 1099 en lieten zich in hun overmoed verleiden tot een onmenselijke wraakneming op een onschuldige bevolking. Aan Godfried van Bouillon, de meest onbaatzuchtige onder de leiders,

bood men de koningskroon aan; hij vergenoegde zich met de titel 'Beschermer van het Heilige Graf'.

2.2 De Tweede Kruistocht (1147–1149)

Deze werd noodzakelijk door de verovering van Edessa door de Islamitische leider Zengi in 1144. Hij werd in het Westen gepredikt door Bernardus van Clairvaux en in tegenstelling tot de eerste namen hierbij keizer Koenraad III en koning Lodewijk VII van Frankrijk zelf deel aan de krijgsverrichtingen: bij de laatste sloot zich ook aan de Vlaamse graaf Diederik van de Elzas. Het Duitse leger, dat eerst naar Klein-Azië trok, leed de nederlaag bij Doryleum (26 okt. 1147) en was verder van weinig nut. Lodewijk VII zette koers naar Antiochië, waar hij door Raymond van Poitiers, vorst van Antiochië, werd gewezen op het grote gevaar van Noer al-Din. De koning weigerde zich in te spannen voor Raymond, die vrij intiem met de koningin, de beroemde Eleonora van Aquitanië, omging, zette zijn tocht voort en sloeg het beleg voor Damascus. Na een vergeefse belegering trokken de kruisvaarders onverrichter zake huiswaarts. Noer al-Din maakte van deze gelegenheid gebruik Antiochië en alle steden ten oosten van de Orontes te veroveren.

2.3 De Derde Kruistocht (1189–1192)

Richard I Samen met koning Filips II August van Frankrijk en Keizer van het Heilige Roomse Rijk, Frederik I Barbarossa, leidde Richard Leeuwenhart (hier afgebeeld) de Derde Kruistocht (1189-1192). Hoewel de kruisvaarders er niet in slaagden de moslims te verslaan, sloot Richard een verdrag waardoor christelijke pelgrims vrij Jeruzalem konden binnenkomen. Hulton Deutsch

In 1171 werd het Egyptische rijk der Fatimiden veroverd door Saladin, een generaal van Noer al-Din. De kruisvaartstaatjes lagen nu ingesloten in een aaneengesloten rijk. Na de dood van Noer al-Din in 1174 werd Saladin de machtige en bekwame leider van dit rijk. De ene stad na de andere viel in Saladins handen, Damascus al in 1174 en op 2 okt. 1187 ook Jeruzalem. Slechts drie steden en een paar vestingen bleven in westerse handen.

Saladin Portret van Saladin (Uffizi, Florence), de krachtige moslimleider die in 1187 Jeruzalem op de kruisvaarders wist te heroveren, wat de aanleiding was tot de derde kruistocht (met o.a. Filips II August en Richard Leeuwenhart). Saladin wist Jeruzalem te behouden, maar de kruisvaarders bedongen vrije toegang tot de heilige plaatsen. SEF/Art Resource, NY

Paus Clemens III riep het christendom andermaal op ter kruisvaart. Als de voornaamste drie leiders traden nu op: keizer Frederik I Barbarossa, Filips II August en Richard Leeuwenhart. Het Duitse leger kwam het eerst aan in Klein-Azië, maar Frederik Barbarossa verdronk in de Selef (10 juni 1190) en het Duitse leger viel uiteen. De Franse en Engelse koningen kwamen over zee en veroverden Akko in 1191. Tijdens het beleg stierf de Vlaamse graaf Filips van de Elzas (1 juni 1191). Wegens aanhoudende botsingen met Richard Leeuwenhart trok Filips August zich terug. Richard veroverde een deel van de kuststreek dat het koninkrijk Akko zou vormen, maar kon Jeruzalem niet op Saladin veroveren. Hij verkreeg van deze laatste slechts vrije toegang voor de christenen tot de heilige plaatsen.

Frederik I als kruisridder, miniatuur Het miniatuur uit een Beiers handschrift (rond 1188 ontstaan) toont Frederik I als kruisvaarder. Biblioteca Apostolica Vaticana, Rom. dpa Deutsche Presse-Agentur GmbH

De Derde Kruistocht had met name voor de joodse bevolking van Engeland tragische gevolgen, waar met name in Lynn, Norwich, Stamford en York velen de dood boven de christelijke doop verkozen.

2.4 De Vierde Kruistocht (1202–1204)

Deze werd door de Venetiaanse doge, Enrico Dandolo, volledig voor politieke doeleinden benut. Een van de belangrijkste gevolgen van de vestiging van de westerse staatjes in het Oosten was geweest dat Venetië, Genua en Pisa er handelskantoren hadden opgericht die een bloeiende specerijenhandel onderhielden. De Vierde Kruistocht, op initiatief van Innocentius III, stond onder leiding van Bonifatius van Montferrat, Simon van Montfort, Villehardouin en

Boudewijn IX, graaf van Vlaanderen en Henegouwen. Men veroverde voor Venetië de stad Zara in Dalmatië en ging in op het voorstel van een troonpretendent om zich te mengen in de opvolging te Constantinopel. De kruisvaarders veroverden de stad op 12 april 1204 en verkozen Boudewijn IX tot eerste keizer van het Latijnse Keizerrijk, dat tot 1261 zou standhouden. Venetië verkreeg ontzaglijke handelsvoordelen en tevens de hegemonie over de Middellandse Zee. Aan Jeruzalem dacht men niet meer.

2.5 De Vijfde Kruistocht (1217–1221)

De paus nam met deze toestand geen genoegen en het Concilie van Lateranen besloot in 1215 tot een nieuwe kruistocht. Andreas II, koning van Hongarije, en Leopold VI, hertog van Oostenrijk, beantwoordden de oproep. Zij arriveerden te Akko, waar de koning Jan van Brienne hen overhaalde de oorlog te verleggen naar Egypte. De kruisvaarders sloegen het beleg voor Damiate, dat in nov. 1219 moest capituleren. Bij dit beleg onderscheidden zich de Hollanders onder graaf Willem I. Jan van Brienne wilde, op voorstel van Egypte, Damiate ruilen tegen Jeruzalem, maar de pauselijke legaat Pelagus verzette zich hiertegen. De kruisvaarders trokken in 1221 op tegen Caïro, maar faalden in hun opzet. De sultan liet hen ongedeerd vertrekken, mits zij Damiate prijsgaven.

2.6 De Zesde Kruistocht

In 1225 was de Duitse keizer Frederik II in het huwelijk getreden met de dochter van Jan van Brienne. Ter gelegenheid van dit huwelijk beloofde hij aan de paus een kruistocht te zullen ondernemen. Frederik II wilde echter door een compromispolitiek ten opzichte van de islam de heilige plaatsen definitief openstellen voor het Westen. Hij draalde met zijn expeditie, werd daarom geëxcommuniceerd, vertrok dan eindelijk in 1228 met zijn leger naar het Oosten en sloot op 11 febr. 1229 de Vrede van Jaffa met de Egyptische sultan, die de christenen inderdaad ruime bewegingsvrijheid gaf in Palestina. Frederik liet zich op 12 maart 1229 tot koning van Jeruzalem kronen, wat bij de Frankische heren ter plaatse een geweldige reactie ontketende, daar de keizer nog steeds geëxcommuniceerd was. De Europese strijd tussen Welfen en Ghibellijnen kreeg nu een verlengstuk in het Oosten, wat nadelig zou zijn voor de strijd tegen de islam. In 1244 ging Jeruzalem definitief voor het Westen verloren.

2.7 De Zevende Kruistocht (1248–1254)

Verovering van Damietta Van 1095 tot 1270 organiseerden veel West-Europese christelijke leiders kruistochten: militaire expedities naar het Midden-Oosten die godsdienstige bedoelingen hadden, nl. de verovering van het Heilige Land op de islamieten. Deze bladzijde van een geïllumineerd manuscript is een afbeelding van de verovering van Damietta (Egypte) in 1249, door de Franse koning Lodewijk IX en zijn leger. S. A. Archivo Iconografico/CORBIS-BETTMANN

Alleen de vrome Lodewijk IX van Frankrijk spande zich in om in de toestand in Palestina verbetering te brengen. Hij vertrok vanuit Aigues-Mortes in 1248, samen met de Vlaamse graaf Willem van Dampierre, en veroverde in 1249 de Egyptische stad Damiate. Het kruisleger werd echter gedund door ziekte en ontbering en werd verslagen te Mansoera in 1250; Lodewijk IX werd met zijn leger gevangengenomen en tegen een enorm losgeld vrijgelaten. Terwijl de meeste kruisvaarders huiswaarts keerden, scheepte Lodewijk IX zich in naar Syrië, waar hij vier jaar op versterking wachtte en de kuststeden in staat van verdediging bracht. Hij stuurde de Vlaamse franciscaan Willem van Ruysbroeck naar Möngke, de grote chan der Mongolen, teneinde een bondgenootschap tegen de islam tot stand te brengen (1253–1254). Toen dit mislukte, keerde de koning naar Frankrijk terug.

2.8 De Achtste Kruistocht (1270)

Na het vertrek van de kruisvaarders hadden de Mamelukken van de ergerlijke twisten tussen de westerlingen (vnl. tussen Venetianen en Genuezen) handig gebruik gemaakt om de laatste steunpunten in het Oosten te veroveren. In 1265 vielen Caesarea en Arsuf, in 1266 Jaffa en in 1268 Antiochië in handen van de islam. Lodewijk IX maakte zich nogmaals klaar om te vertrekken. Zijn broer, Karel van Anjou, pas koning van Napels geworden, haalde hem over naar Tunis te zeilen. De koning vertrok op 4 juli vanuit Aigues-Mortes, samen met Gwijde

van Dampierre, maar overleed tijdens het beleg van Tunis. Kroonprins Eduard van Engeland stevende naar Palestina, maar kon slechts een wapenstilstand verkrijgen (1272).

3. UITEINDELIJKE OVERWINNING VAN DE ISLAM

In de steek gelaten door het Westen, konden de ridderorden de christelijke enclaves niet langer houden tegen de steeds toenemende druk van de islam. Het sterke Krak des Chevaliers (van de Hospitaalridders) viel in 1271, Tripoli in 1289, Sidon en Beyrouth, Tyrus en Akko ten slotte in 1291.

4. LATERE KRUISTOCHTEN

Namen de eigenlijke kruistochten een einde met de val van Akko in 1291, de idee bleef nog lang de gemoederen van vele westerse vorsten boeien. In de 14de eeuw zag men de verovering van Smyrna (1344) en de verwoesting van Alexandrië door Peter I van Cyprus (1365). Daarna begon echter een niet te stuiten expansie van de Turken, die eindigde met de verovering van Constantinopel in 1453. Grootse projecten van Filips de Goede in 1454 bleven onuitgevoerd en paus Pius II stierf te Ancona in 1464 op het ogenblik dat hij zelf een kruistocht wou leiden. Op de verovering van Cyprus door de Turken volgde in 1571 de grote christelijke overwinning van Lepanto; evenals het ontzet van Wenen in 1683 kan dit gezien worden als een laatste uiting van het kruisvaartideaal. Van de ridderorden bleven alleen de Hospitaalridders, eerst vanuit Rhodos, later vanuit Malta, de strijd voortzetten in de Middellandse Zee, eerst tegen de Turken, later tegen de Barbarijse zeerovers, en dit tot in de 18de eeuw.

5. CONSEQUENTIES VAN DE KRUISTOCHTEN

Bij de vaststelling van wat de gevolgen van de kruistochten zijn geweest, is het moeilijk uit te maken wat werkelijk door de kruistochten in beweging is gezet en wat door de kruistochten hoogstens versneld is en zonder kruistochten ook plaats gevonden zou hebben. Zonder twijfel heeft de grotere beweeglijkheid van mensen en goederen die de latere middeleeuwen kenmerken, door de kruistochten impulsen gekregen. Ook is het onmiskenbaar dat de verzwakking van het Byzantijnse Rijk mede te relateren is aan de kruisvaarderspolitiek. Speculatiever is de suggestie dat de kruistochten een 'nationaal gevoel' versterkt zouden hebben (men trok immers veelal per streek naar het Heilige Land op). Er lijkt een duidelijke doch moeilijk te preciseren verbinding te bestaan tussen de bloei van de Katholieke Kerk in de 12de eeuw en de kruistochten. Discutabeler opnieuw is de relatie die men gelegd heeft tussen onder meer de herontdekking van Aristoteles en de kruistochten, en de Provençaalse lyriek en de islamitische hofpoëzie.

Voor de joodse gemeenschappen in Europa hadden de kruistochten vaak dramatische gevolgen, de Eerste Kruistocht in Duitsland, Bohemen en Jeruzalem, de Derde vooral in Engeland.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

Encarta Encyclopedie Winkler Prins, Hubertus Kanus/Photo Researchers, Inc.

Hubertus Kanus/Photo Researchers, Inc.

Kruisvaarderskasteel

De kruisvaardersvesting in het noorden van Libanon is het grootste fort dat door de middeleeuwse kruisvaarders in het Midden-Oosten is gebouwd. Er konden garnizoenen worden gelegd tot tweeduizend man.

Microsoft ® Encarta ® Naslagbibliotheek - Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation/Het Spectrum. Alle rechten voorbehouden.

Encarta Encyclopedie Winkler Prins, © Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

INLEIDING

Kinderkruistocht, populaire benaming voor een volkskruistocht (zie kruistochten), in 1212 vanuit Duitsland en misschien ook vanuit Frankrijk door enige duizenden, vnl. jonge mannen en vrouwen uit verpauperde agrarische milieus ondernomen als een vreedzame expeditie om Jeruzalem te bevrijden. Leider van de Duitse groep, die zich aanvankelijk in het Rijnland formeerde, was een jonge profeet, Nikolaas, die voor de deelnemers Gods roepstem vertolkte. De route ging langs de Rijn naar de Elzas. Volgens sommige bronnen staken ze vandaar uit de Alpen over en arriveerden ze op 20 aug. in Piacenza. Oudere annalen geven een route door Zwaben, Beieren en Oostenrijk en vervolgens via de Brennerpas naar Lombardije. Op 25 aug. kwamen de kruisvaarders te Genua aan. Daar splitste de groep zich: sommigen bleven in Genua, anderen trokken verder naar Marseille en Rome. Slechts een klein aantal ging scheep, waarschijnlijk te Marseille, en werd door piraten gevangengenomen en als slaven aan de Saracenen verkocht. Frankrijk kende in hetzelfde jaar soortgelijke charismatische bewegingen, m.n. in de Vendôme, met als leider een zekere Stefanus.

1. ACHTERGROND

Heel de beweging moet geplaatst worden tegen de achtergrond van de sociaal-economische revolutie van de 12de eeuw: herstel van de markteconomie en grotere geldomloop met als keerzijden o.a. overbevolking, werkloosheid en seizoenarbeid. Bovendien past zij in de context van de 13de-eeuwse armoedebeweging. Vele ontheemde jongeren hebben in de kruisvaartbeweging een ontsnappingsmogelijkheid gezien uit hun misère. Had het kruistochtideaal oorspronkelijk vooral weerklank gevonden bij het volk en was de eerste kruistocht nog een aangelegenheid van heel de westerse christenheid, de volgende drie waren bijna exclusief een zaak van vorsten en ridders geweest. De mislukking van deze 'heilige oorlogen' deed in de lagere kringen de hoop herleven op een vreedzame bevrijding van Jeruzalem in een boetetocht van door God uitverkoren armen. Eveneens in het jaar 1212 deed ook Franciscus een poging om het Heilige Land te bereiken. De benaming pueri, die in de oudste berichten niet op de leeftijd, maar op de sociale afkomst van de deelnemers slaat (m.n. horigen uit de klasse van landarbeiders en herders), heeft reeds bij de middeleeuwse kroniekschrijvers de legende doen ontstaan dat het hier uitsluitend kinderen betrof.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

GODFRIED IV VAN BOUILLON

(Baisy, bij Genepiën, ca. 1060 – Jeruzalem 18 juli 1100), hertog van Neder-Lotharingen (1089–1100), zoon van Eustachius II, graaf van Boulogne, en van Ida, dochter van Godfried II met de Baard, werd door zijn oom Godfried III geadopteerd en als erfgenaam aangewezen, maar kreeg slechts het markgraafschap Antwerpen, waartoe ook het hertogdom Bouillon behoorde (1076). Dank zij de militaire steun die hij in de jaren tachtig aan de keizer verleende, verkreeg hij in 1089 de hertogelijke waardigheid in Neder-Lotharingen. Om deel te kunnen nemen aan de Eerste Kruistocht (zie kruistochten), verkocht hij zijn goederen. Lang voordat het ridderleger Jeruzalem had bereikt, had Godfried zich ontpopt als de leider ervan, want hij was het die leenhulde bracht aan de Byzantijnse keizer, voor wiens rekening Nicea en Antiochië door de kruisvaarders werden ingenomen. Jeruzalem viel pas in 1099. Op 22 juli van dat jaar werd Godfried tot koning van Jeruzalem gekozen, maar hij nam de titel Beschermers van het H. Graf aan. Zijn gezag werd door het vertrek van vele ridders en door de geestelijke overheid vrij vlug ondermijnd. Hij werd verplicht de opperheerschappij van de patriarch van Jeruzalem te aanvaarden, wat bijdroeg tot de spoedige ondergang van het koninkrijk. Hij stierf aan de pest.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

DICTEE

Godfried, hertog van Bouillon en markgraaf van Antwerpen, nam deel aan de eerste kruistocht. Toen Jeruzalem in 1099 door de kruisvaarders werd ingenomen werd hij koning van Jeruzalem met als titel : “Beschermers van het heilig Graf”. Hij stierf een jaar later aan de pest en werd opgevolgd door zijn broer Boudewijn van Boulogne. In 1187 werd Jeruzalem weer door de islamieten veroverd onder leiding van SALADIN. De kruisvaarders werden zo genoemd omdat ze een rood kruis op hun mantels hadden genaaid.

In Jeruzalem ontstonden verschillende soldatenorden : de Tempeliers en de Duitse Orde zijn de meest bekende. Deze soldaten-monniken zorgden voor de veiligheid van de pelgrims.

Dank zij de kruistochten leerden de Europeanen de veel betere beschaving van de islam kennen : geschiedenis, wetenschappen, wiskunde, geneeskunde, letterkunde, muziek, bouwkunst en plastische kunsten werden daardoor ook in Europa weer ijverig beoefend.

Saladin, eigenlijk: al-Malik al-Nasir Salah al-Din (Takrit 1137 – Damascus 3 maart 1193), sultan van Egypte en Syrië, stichter van de dynastie van de Ajjoebiden, volgde in 1169 zijn oom Sjrkoeh, veldheer van de Seldjoekse heerser van Damascus, Noereddin Mahmoed, op als vizier van de Fatimiden. In 1171 maakte Saladin een einde aan het (sjititische) Fatimidenkalifaat door het (soennitische) kalifaat van de Abbasiden te erkennen. Hij wierp zich op als alleenheerser van Egypte en bracht na het overlijden van Noereddin (1174) diens domeinen in Syrië onder zijn heerschappij. Hierna nam hij de titel van sultan aan. In de strijd tegen de kruisvaarders boekte hij grote successen.

Microsoft® Encarta® Encyclopedie 2002 Winkler Prins. © 1993-2001 Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.

opgave 47 :

DE GROTE HELDENSAGEN : ARTHUR - NIBELUNGEN -
SIEGFRIED

donderdag 11 december 2003

opgave 52 :

JEANNE D'ARC en de 100-JARIGE OORLOG

Dondag 16 december 2003

